

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ugy kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A mi vezérünk.

Írta: Wohlmuth Ernő.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács mióta — másfél évtized előtt — megkezdte a kath. tanítás egészére kiható áldásos tevékenységét, mindenkor irányító fóruma volt a keresztény vallásérköles magyar nemzeti nevelésügynek. Illusztris elnökeit a magyar katolikus tanítás a vezért megillető bizalommal, tisztelettel és szeretettel vette és veszi körül, mert ezek az elnökök a magas püspöki kar szeretetteljes gondosságából mindenkor a tanítás értekeit igazán szívükön viselő kiváló egyéniségek sorából kerültek és kerülnek ki.

A bíboros hercegprímás ő eminenciája aug. 10-i leiratával a Tanács elnökevé *Giesswein Sándor* dr. prelátust nevezte ki, akik már eddig is nagy érdeme van a kath. tanítói közelet tiszteletében.

Temetetlen, lomha tömeg voltunk, akik, bár éreztük szervezeti állapotunk sirtalmas és szegényes voltát, bár elégtelenségünk és

szinte már kétségbeestünk jelenünk és jövőnk szomorú képe láttán, nem bírtunk egységes erőre kapni, nem bírtuk országsszerte széttagozódott erőinket egy hatalmas és győzedelmes egesszé egybekapcsolni, míg nem jött közénk *Giesswein*

Sándor az ő szerető szívével, melyreható elméjével és vasakarátával, hogy ezeket a mi erős, sok ezer karjainkat a keresztény nemzeti kultúrában öntudatos, hasznos munkára s ha kell, le nem verhető viadalra irányítsa.

Giesswein prelátusnak hatalmas jelentőségű érdemei vannak tudományos, társadalmi, kulturális és politikai téren egyaránt; azonban már a közel jövő igazolni fogja a mi meggyőződésünket, hogy nemzetünk, egyházunk a tanításnak akkor tette a legnagyobb szolgálatot, mikor a népnevelőket a keresztény szociális eszmék harcosaivá avatta.

Eleget tapasztaltunk már arra, hogy az egyéni kultuszunk ne legyen valami nagy, föltétlen barátjai; de ahányszor *Giesswein* jószagú szívének és bölcs elméjének megnyilatkozásaiban, alkotásában gyönyörködünk, mindannyiszor *Carlyle*

szavai jutnak eszünkbe: amikor egy magasabb lélek van valósággal itt jelen, ha érdeid éreből volnának is, kénytelen vagy azokat meghajtani és tisztelni őt.

Haván közöttünk valaki, aki a mi tiszteletünkre és szeretetünkre valóban érdemes, úgy az *Glesswein Sándor*. Ezt érezte az az öntudatos és lekes tanító-tábor, amely a mi keresztény szociális egyesületünk megalakulásakor riadó örömmel választotta őt elnökeül. S a tanítóságnak ezt az érzését és meggyőződését szentesítette a mi atyai püspöki karunk azzal, hogy aldottszívű védnökiünk, gróf *Zichy Gyula* püspök javaslatára *Vasváry Kólos* bíboros-hercegprímás az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács ügyvezető egyházi elnökévé kinevezte.

Szerencsés összetalalkozása a magas püspöki kar és az egész tanítóság rokonszenvének és fel fogásának, mely összhangból a legörvendetesebb következmények fognak életre kelni! A püspöki kar bizalmából elnöke a Tanügyi Tanácsnak, a tanítóság bizalmából elnöke a keresztény szociális szakosztálynak, méltán és jogosan mondhatjuk tehát, hogy *Glesswein Sándor* a magyar katolikus tanítóság impozáns aranyú egyetemének nem mondva csinált, nem rakényszerített, nem feltalálkodott, hanem igazán és valóságosan minden tényezőnek a bizalmából való vezére.

Hatalmas táborunk élén ezzel a vezérrel sok diadalban lesz részünk, mert sok munka és harc vár reánk. Azt is mondhatnók, hogy még minden munka és minden szükséges harc elvégzése mi reánk vár. Eddig parlagon hagyott nagy munkát várja a mi csendes, zajtalan, nem hivalkodó, de őszinte és így szászor eredményesebb munkásságunkat.

Eppen e napokban hangzottatta *Walter Gyula* püspök, hogy a tanítónak hivatásánál fogva érdeklődéssel kell kísérnie a szervezettebb szellemi mozgalmakat és nem szabad az olyan fontos vallási, politikai és szociális kérdések elől elzárkózni, amelyek a társadalom gondolkodását, érzését, cselekvését irányítják. A tanítónak hivatásánál fogva tehát bele kell állania a közelet kelles közepébe nem szabad csupán szemlélő embernek maradnia hanem egyben cselekvő embernek is kell lennie, aki mindenre, ami hivatása körébe tartozik, reányomja munkás kezének meg nem semmisíthető bélyegét. *Prohaszka* püspök is arra oktat, hogy a tanító kezdőtípus legyen, agresszív a rossz, a baj, az elmaradottság ellen a közelet egész vonalán.

Ebben az értelemben kell dolgoznunk, ha az evangéliumi rossz fa sorsára nem akarunk jutni s ha vissza akarjuk téríteni nemzetünket a végromlás lejtőjéről. Ebben az irányban fog bennünket vezetni a mi vezérünk *Glesswein Sándor*, aki legkimagaslóbb alakja a keresztény nemzeti szociális mozgalomnak.

Glesswein vezetésével és szellemének hatása alatt a magyar katolikus tanítóság az iskola révén szociális tényezővé, a közeletben szociális hatalommá fog válni — ez a tudat a mi legfőbb örömünk, legnagyobb elismerésünk és legmélyebb hódolatunk.

Az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap közgyűlése.

Augusztus 26-án tartotta az alap központi bizottsága közgyűlést a központi papnevelő disztermében és beszámolt az egy éven át vezetett csendes munka eredményeiről.

A közgyűlést az egyetemi templomban 9 órakor szentmise előzte meg, melyet *Machovich* Izidor apátkanonok, besztarcebányai egyházmegyei főtanfelügyelő mondott.

A közgyűlés fél tíz órakor vette kezdetét a központi papnevelő aulájában és dr. *Walter Gyula* v. püspök, kanonok elnöke alatt résztvettek rajta a következő kiküldöttek:

Foltin János prépostkanonok, mint az alapokat kezelő egri főkaptalan kiküldötte, *Stark* Gyula nagyváradi igazgatótanító, alelnök, *Kolossváry* Mihály prépostkanonok, főtanfelügyelő (Vác), *Zundl* Peter apátkanonok, főtanfelügyelő (Kalooca), *Heller* Ivan budafoki apátplebános, *Machovich* Izidor apátkanonok, főtanfelügyelő (Besztarcebánya), *Guszvenits* Vilmos tb. kanonok, segéd-főtanfelügyelő (Esztergom), *Erdélyi* Imre főgimn. tanár (Szatmár) az egyházmegyei képviselőjében, továbbá a tanítóegyesületek részéről: *Béres* András (Besztarcebánya), *Szöke* Sándor képezdei tanár (Eger), *Bertalan* Vince képezdei tanár (Esztergom), *Evelovich* János váci plebános, *Jakubovich* Sándor igazgató (Nyitra), *Házy* Ferenc dimnyesi kantortanító, *Fejes* János tanító (Szombathely), *Rusnyak* Ferenc hajmáskéri kantortanító, id. *Józsa* Sándor ditrói tanító, továbbá *Ember* Károly, *Györffy* János, *Urbanyi* József és *Wohlmuth* Ernő mint vendégek.

A gyűlést dr. *Walter Gyula* v. püspök, kanonok, az alap elnöke nyitotta meg a következő beszéddel:

Mélyen tisztelt középponti bizottság! Midőn a közelgő vihar előjelei tünéznek fel a láthatár síkján, mindenki önkéntelenül is a pusztítás eshetőseire gondol és övintézkedéseket tesz, amelyek a rombolás veszélyét elháríthatják, vagy legalább csökkenthetik. Ilyenmü elővigyázatra és éberségre kell azoknak a szellemi áramlatoknak is buzdítaniuk, amelyek az anyagiaknál sokkal becsesebb erkölcsi javak kockáztatásával fenyegetnek.

Nyugat felé újabbán igen sötét fellegek tornyosulnak a nevelés és oktatás teren. Merész nézetek villámok cikkáznak. Veszedelmes elvek fuvalmai hasítják a levegőt. Téves tanok félelmetes moraja hallatszik.

Nem hosszú idő előtt még érintetlen szentély volt az iskola Franciaországban. Bevehetetlen erőssége a vallás, erkölcs és jellem eszményeinek. Ma rideg műhely amelyben az ész fejlesztésének egyoldalú munkája folyik. A legmerevebben zárkózik el a fontos kötetmek elől, amelyek a kedély és szív nemesítést sürgetik.

Nem újak az eszmék, amelyeket a pedagógia francia előharcosai napjainkban hirdetnek. Nem újak az elvek, amelyeket dicsőítenek. Dédeltetett kedvencei voltak már a nagy fióradalomnak, amely kiméltelen hadat indított a vallás tanításai ellen. Ezek teljes háttérbe szorítása, a független erkölcs meghonosítása, az ész istenítése azon törekvések ma is, amelyek megvalósításáért jobb ügyhöz méltó elszántsággal és kitartással szállanak síkra.

Világosan kifejezik e törekvéseket a megdőböntően merész szavak, amelyek Aulard tollából folytak.

«Az első köztársaság vezérferfiainak fő igyekezete a vallás kiirtására irányult. Mi, a XX. század szabad polgárai talán féltékenyebbek vagyunk a XVIII. század bölcsészeinél? Kétértelmű szövegek alá rejtjük talán szándékainkat? Vagy ígéretek hangoztatunk,

amelyek enyhébb színezetben tüntetik fel törekvésünket? Talán azt mondjuk, hogy nem akarjuk megismisíteni a vallást? Hiszen az feltétlenül szükséges az új politikai és társadalmi szervezet megalkotásához! Félre tehát minden kétértelműséggel!... Mi ki akarjuk irtani a vallást... ki akarjuk ölni a lelkekből a meggyőződés, a testvériség, a nyilvános oktatás, a lelkiismeret szabadsága által.

Nem tartozik az iskola körébe — írja az új irányzat egy másik képviselője Boutroux — azokhoz az inerte és segítő eszközökhöz folyamodni, amelyek felett a vallások rendelkeznek. Az iskolának és különösen a nyilvános iskolának nem szabad a vallásban keresnie azokat az elveket, amelyek nevelői befolyás gyakorlására hivatva. . . . Oly erkölcsi oktatást kell az iskolának, az ifjúságnak nyújtania, amelynek nincs más alapja, mint az emberi ész.

Sokan vannak még, akik azt a nézetet táplálják — így szól Lalande — hogy a vallás nélkül nincs az erkölcsnek szilárd alapja. «Az iskolában — hangoztatja Gaure — nem szabad semmiféle természetfeletti elemnek szerepet játszania».

Ilyen merész állításokra, az igazsággal homlok-egyenest ellenkező tanokra ragadtatják magukat és a nevelés feladatait határozottan kockáztató elveknek hódolnak Aulard, Buillon, Payot, Compayré, Boutroux, Seailles, Gasquet, Renard, Duruy és más kevésbé tekintélyes férfiak, akik az iskolai oktatás és nevelés irányításának felelősségteljes munkájára vállalkoznak. Elmondhatni róluk Barres szavaival, hogy: «kihalt szívükből minden nemesebb érzés és azt mások lelkéből is kiolni törekcsenek». Pedig könnyen meggyőződhetnénk arról, mennyire téves az álláspont, amelyet a nevelés mezején a vallással szemben elfoglalnak.

Nem mondom, hogy Pestalozzi szavaira hallgassanak, aki nyomatékosan hangoztatja, hogy «a vallás a nevelés megmásíthatatlan alapja». Saját táborukban is vannak komoly elmék, amelyek a vallás mellőzése tekintetében aggályokat táplálnak. Szilárd alapokat az erkölcsiségnek — írja Reinach — egyedül a vallásos nevelés kölcsönöz Isten eszméjének száműzése folytán az erkölcs a levegőben függ». Deherme attól tart, hogy «a gondolat korlátlan szabadsága és az ész uralma, amelyet kilátásba helyeznek, a legdurvább szellemi rabszolgasághoz, bábársághoz fog vezetni». Maga Compayré, a szabad gondolkodók seregének egyik zászlóvivője, aki szintén hevesen szokta a vallást ostromolni, higgadtabb pillanataiban nem habozik kijelenteni, hogy a vallás kizárása folytán a nevelésből, alig található tényező, amely annak szerepét betölthetné. «Mitsém szabad leírni — úgy mond — ha nem lehet helyettesíteni. Az erkölcsi nevelés jelen nehézségei pedig éppen onnan származnak, hogy nem tudjuk kielégítőleg pótolni, amit a viszonyok hatalma lerontott. Nem támaszkodunk a vallásos érzésre, nem a természetfeletti hitre. Mi a természetre, mi az észre hivatkozunk. A vallás régi épülete, amely oly sokáig védelmezte őseinket, részben már le van rombolva... Mi a szabad ég alatt tanyázunk. Legfeljebb ideiglenes sátrak alatt találunk menedéket addig, míg el nem kezdül az új épület, amely a jelenlegi szellemnek is megfelelő és kielégíti az emberiség örök szükségletét is».

Az előkelő szerep, amelyet a vallás Franciaország történetében játszott és a gazdag áldás, amelyet minden irányban árasztott, szintén belátásra indítja a mai irányzat híveit.

Nagy Károly idejétől kezdve a középkor századain keresztül, egészen a legújabb időkig a katolikus vallás volt hazájuk politikai és társadalmi, kulturális és erkölcsi életének leghatalmasabb tényezője, lendítő ereje, termékenyítő forrása.

A világnézet, amelyet az új irány az ifjúság lelkébe olt, szakít a múlt azon hagyományával, amelyek tisztelte és érvényesítette szoros összefüggésben áll a nép jövő fejlődésével, virágzásával, nagyságával.

Előkészíti az új irány a szabadság uralmát, amelynek pusztításai felett az emberiség legfontosabb érdekei hallatnak keserű panaszokat. Gazdagítja azt a statisztikát, amelynek adatai máris igen szomorú bizonyítékokat szolgáltatnak a serdülő nemzedék sajnálatos eltévelyedései mellett.

A nyugati szellemi áramlatok igen gyorsan szoktak terjedni. Csaknem észrevétlenül hatolunk el a legtávolabbi határokhoz.

A tanítósnak hivatásánál fogva érdeklődéssel kell kísérnie a nevezetesebb szellemi mozgalmakat. Nem szabad azon fontos vallási, politikai és szociális kérdések elől elzárkózni, amelyek a társadalom gondolkodását, érzését, cselekvését irányítják. Aggályos figyelmet kell fordítani a küzdelmekre, amelyek a vallás és erkölcs azon nagy igazságai körül folynak, amelyek az ifjúság lelkületének helyes kialakulása tekintetéből döntő szerepet játszanak. A legnagyobb gondossággal kell távol tartani minden befolyást, ami a különösen jelentékeny feladat sikeres megalkotását kockára tenné.

Azért mindent el kell követnie nemcsak a katolikus, hanem más vallású tanítónak is, nehogy hazánk is aldozatul essék azon szellem hódításának, mely Franciaországban nagy hódításnak örvend.

Nem szabad a magyar tanítósnak Dupanloup szép és igaz szavait felednie.

«Ha — úgy mond — vallásosság lengi át a népnevelést, akkor a nép egyszerűségében nagy; erejében erős; munkásságában önfeláldozó. A nemzet, amelynek támasza a vallás, benn gazdag és nyugodt; kifélé tisztelt és győzhetlen».

Azon forró óhajítás mellett, hogy szeretett hazánk állandóan élvezhesse a vallásos nevelés e gyümölcseit, mely tisztelettel üdvözlöm a középponti bizottság m. t. tagjait és a gyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

Machovitch Izidor apátkanonok indítványára az elnöki beszédet a nyomtatott jelentésben megörökítik, majd a gyűlés jegyzőjévé *Bertalan* Vincét választották meg.

Az elnök azután beszámolt a múlt egyesületi év eseményeiről, főképen az árvaház-alap fejlesztése körül elért eredményekről. Elénk eszmecsere indult meg erről a tárgyról, majd nagy lelkesedés mellett jelentette az elnök *Fejérvári* Kálmán hradeki plébános 10.000 koronás adományát, majd *Guzsvenitz* Vilmos segéd-tanfelügyelő, hogy tanító tanítványai, mint minden esztendőben, ez évben is tízezer találkozó alkalmából 115 koronát adtak össze az Arvaház javára. *Fejes* József 180 koronát gyűjtött, *Boros* Paula és *Nell* Ida 56 koronát gyűjtött. *Walter* Gyula elnök javasolja, hogy ösztöndíjakra 3000 koronát és segélyekre 3700 koronát fordítson a bizottság.

100—100 korona ösztöndíjat kapott a 15 régi ösztöndíjason kívül: *Knyazoviczky* János, *Maxian* Szidónia, *Fürj* Nándor, *Krosnyiczky* Sándor, *Szimkó* Dezső, *Veress* Imre, *Józsy* Ferenc, *Sziklai* Béla, *Óveges* József, *Szántó* Jusztina, *Labos* László, *Plank* Gyula, *Repesik* Géza, *Mikula* Oszkár, *Szabó* Matild.

40—40 koronás segélyben részesítette az egyesület a következőket:

Besztecebányai egyházmegye: *Gorrek* Agostonné Ur-

voigy, Mathia Endre Mihálytelek, Murgas Józsefné Felsőapáti, Peterecz Ignac Zsarnóva.

Egri megyeházmegye: Gyipkó Károlyné Keresztesspóki, Horváth Józsefné Újhuta, Póta Gyuláné Deványi, Szójak Mária Sály-Latorút.

Egyszerű egyházmegye: Bellóvics Miklós Lukó, Czompeyi Ede Havaj, Dudinszky Elek Alsóregmec, Dudlak Antal Nagyolva, Gróholy Emannel Homrög, Jurasesik József Bártfa, Kizák Péter Zemplenpálhegy, Komanczky Sándor Rozsádomb, Krenyiczky Mihály Mikóháza, Miháncs Mihály Obajna, Petrik Sandorné Mucsóny.

Erdélyi egyházmegye: Apra Pál Kezdiszarazpatak, Ferencz Sándor Mikháza, György András Hatolyka, Péter Balázs Csikszentmárton, Sándor Imre Szentdemeter, Szabó Imréné Gyergyókölyentelva, Weger Ferenc Csikmindszent, Tamás József Groszhegy.

Esztergomi megyeházmegye: Drozdy Gyuláné Parkány, Gallóvich Alojzsné Esztergom, Gyarmathi József Esztergom, Gerlev Mtyvas Barsverébely, Kánszky Matild Muzsila, Karsai István Vagujhely, Kurucz János Ipolytúcees, Kánya Lajos Százó, Lúzsicza Sándor Bincz, Márkus Károly Sarlókaútsza, Morasz Ignacné Esztergom, Morvay Lajos Csafóközúrt, Nyitrai János Berekalja, Radó Pál Királyrév, Réhorovszky Péter Vágrevtalu, Sepák Agoston Bözök, Szvoboda Vince Zebegegy, Thron Gyula Alsóakocza.

Győr egyházmegye: Molnar Imréné Rábacsanak, Kizmits Endre Büdöskút, Luczn Józsefné Rábacsécsény.

Kassa egyházmegye: Matus József Szinye, Román Sándor Kassótfalu.

Nyitrai egyházmegye: Berender Miksáné Nagybirócz, Ruzicska Fanni Zsere, Spacsek Emil Appony, Uskovits Pál Kusartalva, Benkó József Felsőköcske, Janda György Nyitra, Melicher István Felsőszén.

Pannoniánai egyházmegye: Beralovits Gyula Tömörd, Pécsi egyházmegye Gyomlay Józsefné Kurd, Kardos Ferenc Mucs.

Rozsnyai egyházmegye: Dóczkalik Jenő Felsőmecenze, Hossza József Jászomindszent.

Szabolcs egyházmegye: Pillich Maria Vinna, Vörös István Mezőterem.

Székesfehérvári egyházmegye: Eggenberger Lajosné Val, Gallier Józsefné Velence, Walper Mihályné Sarkeresztúr.

Szepesi egyházmegye: Dsurny Jánosné Szepesváralja Kozmepi Karolyné Lonina, Reindl Istvánné Rozsahégy, Zárvi István Szepesmateoc.

Szombathelyi egyházmegye: Holper Ferenc Nádkút, Kovacs István Vömöczk.

Veszprémi egyházmegye: Kovács József Somogyuszabás, Magyar József Kiskeszthely, Nemeth Mihály Bagola, Ritter Eendek Pécs, Stephan Antalné Dunaföldvár, Szabó Béláné Kaposvár.

Vágyi egyházmegye: Galbaes Janos Csécsé.

A gyűlés közönetet mondott Foltin kanonoknak az alap kezelesért és az elnöknek az egyesület buzgó vezetéseért.

A Tanügyi Tanács tisztelgése új elnökénél

A Magyarországi Kath. Tanítók Orsz. Bizottsága és annak Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsa szerdán délen tisztelgett új ügyvezető elnöke, *Giesswein Sándor* prelátus előtt. A tisztelgésben *Ember Károly* világi elnök vezetésével résztvettek: *Erdősi Karoly*, *Gerely József*, *Györffy János*, *Mihályfi Ákos dr.*, *Wohlmuth Ernő* és *Zellner Vilmos dr.*

Ember Károly v. elnök a következő üdvözlő beszédet mondotta:

Méltóságos és főtisztelendő Elnök Úr!

A magyar kath. tanítók Országos Bizottsága, annak Kath. Tanügyi Tanácsa és az összes szakosztályai nevében őszinte tisztelettel és szeretettel üdvözljük Méltó-

ságodat, mint kegyes védőelnökünk előterjesztésére a Bi bornok hercegprímás ő főmagassága által kinevezett egyházi elnökünket, vezérünket. Az a régi káposcsa a kath. tanügy iránt, mely Méltóságod lelkenek legnemesebb vágyait tartja ébren használni és dolgozni a magyar kath. iskolaügy fejlesztésére, a magyar kath. tanítók erkölcsi és anyagi érdekeiért, lelkesedéssel és edes reményekkel tölti el szívünket, hogy a 22 ezer kath. tanító élen, mint Bizottságunk és Tanácsunk vezetője a legáldásosabb sikerekhez fogja vezérlni ügyünket, amelyek nemcsak az egyháznak, hanem edes magyar hazánk kulturális fejlődésének és biztosítékai.

Nehez viszonyok és körülmények között jutott Méltóságod kezébe a magyar kath. tanítók országos tevékenységének vezérlete, de a Gondviselés munkájának látjuk azt, hogy e viszonyok között a magas bizalom épen Méltóságod kezébe tette a magyar kath. tanügynek háborgó tengerek hullámai között evező hajóját.

Kérjük Istent, adja bőseges áldását Méltóságod nemes vállalkozására. Adjon erőt, kitartást, hogy szívének szeretete, magas tudása és nemes becsvágya minél több eredményeket biztosítson szepen fejlődő, erősödő kath. népoktatásügyünk javára. Bizottságunk, a Kath. Tanügyi Tanács, a 22 ezer kath. tanító eredményes munkától edzett képvisellete, mint ilyen följanlja szeretetet, bizalmat és minden tudását Méltóságodnak, hogy rendelkezék azokkal nagy céljainak megvalósításában. Kölesónos egyetértés, bizalom, megdönthetetlen szívós szolidaritás uralkodjék közöttünk és akkor Méltóságod böles vezérlete alatt szep és nemes munkát végezhünk úgy a Tanács, mint az általa újabbán szervezett és felsőbb helyen helyeslőleg megerősített szociális szakosztály működésével is.

Ismételten kerem, fogadjja szívesen az elnökség ezen őszinte szívből jövő, meleg üdvözlését.

Giesswein Sándor prelátus meleg szavakban köszönte meg a szeretetteljes üdvözlést.

Teljes tudatában vagyok — úgy mond — annak, hogy az Orsz. Bizottság és a Kath. Tanügyi Tanács vezetését a lehető legnehezebb, legkritikusabb időben veszem át és pedig két szempontból is nagyon jelentőséges időben, midőn egyrészt a gyermek századában a nevelés iskolá kérdése jobban előterbe lépett, mint a megelőző időkben s midőn a mi hazai viszonyainkat tekintve másrészt a tanítóság, különösen a kath. tanítói kar megélhetési viszonyai szintén elsorendű, sürgösen megoldandó kérdés alakjában jelennek meg előttünk. S a kettő szoros összefüggésben van, mert itt is áll az, hogy: „primum vivere deum philosophari”. Azok a nevelésügyi kongresszusok, melyek utóbbi időben — a jelen század kezdetétől fogva — csaknem evenként a művelt világ különböző részeiben és az egész művelt világnak — San Franciscotól Tokióig — közreműködésével kormányok, tudósok, tantertiak részvételével összejárnak, elege jellemzik azt, hogy a nevelésügy reformja és fejlesztése korunk elsorendű feladatai közé tartozik. A legutóbbi években én magam is aktíve részt vettem a londoni morál education és a brüsszeli education familiare kongresszusán s ezeken a kongresszusokon láttam, hogy a modern kor általános haladása egész erejével előretolja a nevelésügy problémáit, mint a jövő haladásának biztosítékait és egyedül szilárd alapját.

De láttam azt is, hogy mi mint katolikusok, kik büszkén mutathatunk rá arra a pedagógikus munkára, melyet az egyház akár a régi klasszicizmus végső idejében, akár a középkor harci zaja közepében, akár a renaissance korában vegbevitt, elődeink példáját követve a jelen idők közepette sem maradhathatunk tétlenek s hogy az isteni kinyilatkoztatás világításával és Krisztus kegyelmének erejével a modern tudomány és buvárkodás minden eszközeit

fel kell használnunk, hogy az ifjúságot századunknak megfelelő individualis és szociális neveléssel derek polgárokká, a társadalom és haza hasznos tagjaivá és meggyőződéses, az élet viharaiiban helyt állni tudó katolikusokká képezzük ki.

Íme ez is egyik nehéz feladat, melynek egyengedését új hivatalom kedves kötelességemre teszi. S nem mulaszthatom el ez alkalommal önök előtt is köszönetemet kifejezni a mi védnökünk, gróf Zichy Gyula püspök úrnak, ki szíves volt engem erre a tisztségre ajánlatba hozni, és Vaszary Kolos bíboros hercegprímás úr ő Eminenciájának, ki arra kegyesen kinevezett.

Végül szeretetre, összetartásra, egységes munkálkodásra buzdított és Isten áldását kérte a Tanügyi Tanács messzekiható, fontos működésére.

A tisztelgés után elnökségi ülés következett, melyen elhatároztatott, hogy a IV. katolikus tanítói kongresszusnak a fizetésrendezés és a nyugdíjreform tárgyában hozott határozatai haladéktalanul fölterjesztetnek a magas püspöki karhoz, a közoktatásügyi miniszterhez és az országgyűléshez. A memorandumnak sürgős elkészítésével világi elnök megbízott.

A lelki rendellenességek megismeréséről.

Írta: Mézes János.

Koch dr., német tudós «Psychopatische Minderwertigkeiten» (Kóros lelkifogyatékoságok) című munkájában, mely mű az egész művelt világon ismeretes, a fogyatékos gyermekeknek igen érdekes osztályozását nyújtja.

Szerinte a gyermekek egy erős hányadánál találunk bizonyos rendellenességeket. Érzésükben, gondolatukban, akaraterejükben bizonyos hibáságokat. Ezeket nevezi ő kóros lelki-fogyatékoságoknak.

Három fő csoportra osztja őket:

1. A hajlamosak.
2. A terheltek.
3. A degeneráltak.

Hajlamosság alatt kisebb ideges állapotot ért. (Hirtelen harag, ingerlékenység stb.)

Terheltség szerinte az állandó ideges állapot, az idegyengeség. E fokon az értelmi erők azért normálisak, sőt kiváló is lehetnek. (Nem egy kiváló emberünket lehetne e csoportba osztályozni!)

Degenerált: az idióta, az epilepsziás, a morál inszaniánsz, a hiszterias.

Érdekes és nagy körben ismert felosztás De Crolis belga orvosé.

Szerinte minden ember abnormis, aki az átlagos emberekkel szemben inferioris, alárendelt.

Szerinte rendellenesek:

1. Testi hiba miatt. (A sánta, a püpos, a kretin stb.)
2. Érzékszervi hibák miatt. (A vak, a süket stb.)
3. Értelmi képességük miatt. (A gyengétehetségű, gyengeelméjű, a hülye és a kretinek egy csoportja.)
4. Érzelmi és erkölcsi hibák miatt. (Az ideges, a hiszterias, a morál inszaniánsz stb.)
5. Göresökkel. (Az epilepsziás.)
6. Külső körülmények miatt. (Szociális nyomorból eredő gyengeségek, verszegénység stb.)

Ezeket felosztás körülbelül a mai gyógypedagógiában a legismertebb. De azért egyik sem tökéletes, mert hiszen a szellemi és erkölcsi fogyatékoság

annyi féle, ahány az individuuum. Hiszen normális ember sincsen talán a világon, aki a két tudós felosztásának valamelyik pontja szerint fogyatékos ne volna, olyan elenyészően kis árnyalatokig kiterjeszkednek. A tudományos élet szempontjából szükség is van erre az aprólékosságra, ha a gyakorlati pedagógia nem is veszi mindenkor igénybe.

És itt értünk el tulajdonképeni tárgyunkhoz: a pszichiátriai tudások alapelemeinek ismeretéhez.

Hogy mennyire szüksége volna e tudományágak megismerésére minden tanítással foglalkozó embernek, azt eléggé hangsúlyozni nem tudjuk. Nemcsak a népiskola tanítójának, de mindenkinek, aki oktató és nevel. Különösen, aki nevel is!

Az állam felismerte már e tény fontosságát, de akciója még nagyon is kiskörben mozog. Tanfolyamokat tart a gyengétehetségűek oktatására szolgáló ismereti és gyakorlati ágakból, de azokat oly kevés tanító vagy tanár látogathatja, hogy azok tudása, számuk csekély voltánál fogva is, úgyszólván elenyészik a 40.000-et megközelítő pedagógus világban. Pedig kevés szellemi befektetés gyümölcsözne olyan hatalmasan, mintha ezt a tudást a lehetőség szerint általánosítanák.

Azt a gyönyörűen körvonalozott tantervet, amelyet e cél elérésére Berkes János, a budai áll. gyengétehetségűek iskolája igazgatójának vezetésével dr. Rauschburg egyetemi tanár, dr. Rejtő Sándor orvosok és Éltes Mátyás a budapesti áll. kiegészítő iskola igazgatója a hallgatókkal megismertetnek, a maga egészében e lap szerény hasábjain leközölmi lehetetlenség.

Ha mégis foglalkozunk vele, csak azért tesszük, hogy főbb vonásaiban ismertessük azokat a tanítási és nevelési tudnivalókat, melyekre minden tanítóknak szüksége volna a modern pszichiátria szempontjából és az experimentális pedagógia útvesztőiben még akkor is, ha tanítási eljárása normális gyermekek nevelés-oktatásában nyilvánul meg.

A XX. századot a gyermekének mondjuk. Világszerte hatalmas lendülettel kap erőt a gyermektanulmányozás ügye. Mi mást akar ez a tiszteletré és támogatásra méltó törekvés, mint a gyermeklélek minden megnyilatkozásának megismerését és értékelését? És mire kell számítania célja elérésében első sorban is, ha nem a kor színvonalán álló, magas képesítésű tanítóságra?

A tanítóság pedig csak akkor nyújthat igazán segédkezet ehhez a munkához, ha a kor hívó szavát megértve, annak tudományos vívmányait magáéva teszi és azt az iskolákban értékesíteni törekszik.

A magyar kultúra vezető köreire hárul a feladat, hogy a tanítóságot e tudások elsajátításában elősegítse.

És akkor rengeteg nevelési tévedésnek vehetünk elejét úgy az iskolában, mint a családban. Sok fogyatékos gyermeket mentenénk meg a haza és társadalom javára, kik most a tapasztalatlanság és tévedés áldozatai.

A lelki fogyatékoságok bonyolult tudományában jártas tanító pedig őrszemként állana a legeldugottabb faluban is a megtévedt életek degeneratív sülyedése ellenében. A nép pedig megtanulná tőle a bajok eredetét, azok veszélyeit és az azok ellen való védekezési módokat.

És ezzel a preventív nevelő eljárással, valamint az iskolában a gyermekek helyes értékelésével kiszámíthatlan haszon hárulna a jövő társadalmára.

Az iskolai mulasztásokról.

Irta: Vad József kántortanító.

Először is üdvözlöm Brunner Tivadar urat, hogy ezen nagyon is fontos themat fölsszínre hozta, mert ha valami helyesbítésre szorul, akkor az iskolai mulasztásokról szóló törvényrendekezés elsősorban.

Szerintem nem az előjáróságokban kell első sorban a hibát keresni (nem akarom ezeket menteni), hanem magában a törvényben. Az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 4 §-a az első ízbeni igazolatlan mulasztást 50 kr., második ízben 1 frt, harmadik ízben 2 frt és negyedik ízben 4 frt-tali bünteti, tekintet nélkül a félnapok számára. Ez már azon egyszerű oknál fogva is helytelen, hogy aki pl. első ízben egy félnapot mulaszt, azt a törvény értelmében ennyire büntetik, mint aki 20 félnapot mulaszt. Ugyanez az a többi fokozaton is. Nézzük, hogy gondolkodik ezzel szemben a magyar? Elküldi gyermekét 1—1,20 K-ás napszamba és egy félhónap alatt keres 10—12 koronát. Ézzert őt a törvény első ízben, tegyük föl, pontosan 1-en vagy 15-en megintja, amire ő "a sem néz. Jön a másik félhónap. Gyermeke ismét napszamba jár és megint hoz néhány koronát a konyhára. Jönnek az 1 korona büntetéssel pontosan 1-en vagy 15-en. (Mert ha havonként csak egyszer zaklatják a magyart neki annál fajnabb.) A magyar ekkor belenyúl a kislajbi zsebbe és mosolyogva a fizet. Legföljebb csak azt mondja: több is veszett Mohácsnál. Még ha negyedik ízben mutatják is ki, a gyermek keresetéből, vagy a gyermek fölhasználása által megtakarított napszamból könnyen kifizeti a bírságot. Ebből következik még az is, hogy a falusi iskolákban november előtt és április közepe után alig van gyermek és hiába irkálja ki a tanító, vizsgára csak azok maradnak, akiket meg ottlen sem használhatnak! Tessék ezekkel azután oly vizsgálatot tartani, amellyel a tanító munkáját, arravalóságát mérlegelik. . . Megjelennek a vizsgán a ker. esperes, az iskolaszéki elnök, az iskolaszéki tagok, a szülők és kíváncsiak, a gyermekek közül pedig csak az "invalidusok" ilyen iskolában mi a vizsgálni való? Nem csoda tehát, hogy az ilyen vizsgán egyes elégedetlen kifejezések — pláne, ha a kerületi esperes ajkáról jönnek azok — a legtörekvőbb tanító is elképedtetlenik.

Ami az előjáróságokat illeti, nem az elfoglaltság, oh! nem ez az oka, hogy az igazolatlan mulasztásokkal együtt járó kötelességeket nem teljesítik, hanem a sógor-ság, kómaság, jó barát — akik ellen az újabb háromévre való tekintettel vétetni nem akarnak — továbbá a nem-törődomség, hanyagság, mert a legtöbb helyen nemcsak pár nappal 1-je vagy 15-ike után, hanem hónapokkal később, avagy egyáltalán nem intézik el a kimutatást! (Akinnek nem inge, ne vegye magára.) Mi ennek az oka? Bizonyára legkevésbé a félhónapi kimutatás.

En a következőkben látnám ez úgy jobb mederbe jutását:

1. Terjesztessék ki az egész országra a V. K. M. 54027—1892. számú rendelete, melyben megengedi, hogy Pestpilisloikiskun vármegye területén a második ízbeni mulasztásért félnaponként 50—50 kr., harmadik ízben 1—1 frt, negyedik ízben 2—2 frt, ötödik ízben 3—3 frt és a hatodik ízben 4—4 frt bírságot, vagy ennek megfelelő közmunkát lehessen kiróni.

2. A V. K. M. 4957/1887. 1752/1895. és 19769/1897. számú rendeletei pontosan tartassanak be, mert így minden épkeziálabbal bíró szülón behajtható lesz a kirótt bírság.

3. Már a második ízbeni igazolatlan mulasztáskor, ha a tanító szükségesnek látja, az elővezettetéssel élhessen.

4. A bírságok rövid időn belüli behajtásáért, avagy az ennek ellenértékül kirótt közmunka elvégzéséért a községi előjáróság vagyoniilag tétessék felelőssé.

5. Az igazolatlan mulasztások körül tett intézkedéseiről a községi előjáróság a tanítók által bármikor megtekinthető nyilvántartást vezessen.

SZEMLE.

Szövetségi gyűlés. A magyar tanítóegyletek országos szövetségének folyó hó 25 és 26-án folyt le az ez évi közgyűlése a már ismertetett tárgysorozattal. A gyűlést Moussong Géza vezette. Megjelent azon az első napon Balogh Jenő kultuszminiszteriumi államtitkár is a miniszteriumképviseletében. Az államtitkár biztosította a magyar tanítószágot legmesszebb menő jóindulatáról. Utalt arra, hogy Zichy J. gróf miniszter már felszólította a hazai országos tanítóegyleteket, hogy az általa tervezett ankre neveztek meg kiküldötteiket. Így teljes mértékben együtt érez azokkal a jogos törekvésekkel, amelyeket a tanítószágot, erkölcsi és anyagi jobb sorsának előmozdítására támaszt. Az államtitkár szintén jóindulatú beszéde megnyugtatólag hatott különösen a vidéki tanítószágra, akiket elsősorban érdekel a fizetésrendezés-ügy, mert a székesfőváros tanszemélyzetének fizetése, lakashere és nyugdíja tudvalevőleg már kedvezően rendezve van. De a budapesti úgynevezett szabad gondolkodó tabor mindenaron zavart és lármát akart, mert csak ez alkalmas anyaga az új korszaknak, tehát hallani kívántak szonokukat, mint vendéget. Ő azután beszélt annyit, hogy maga Moussong is elvesztette türelmét s miután rendet teremteni nem tudott, ekkor a végső cszközkhöz fordult: megijesztette az igen tisztelt lármazokat azzal, hogy lemond az elnökségről. Ez hatott. A zajongók elvonultak és azután nyugodtan hozzáfogtak a tárgyalásokhoz, beszéltek a fizetésrendezés, a nyugdíjrevizió kérdéséről, a tanítói bankról, amelyhez 1 és 1/2 millió tökéet terveznek összegyűjteni a tanítószágot körében. Erre nézve igen jól jegyezte meg egyik tag, hogy nem okos és nem szerencsés gondolat most, amikor a tanítói nyomor megszüntetéséről tanácskoznak, milliók tanítói bankról beszélni. A kibocsátott aláírási iven igen gyéren jegyezték a részvényeket. Szoba jött azonban az annyira feltűnt Verner-ügy is. Az már általában kínos feltűnést keltett, ahogyan ezt az ügyet tárgyaltak. Vernert, aki dacosan szembeheylekzik a székesfővárossal, miniszterrel, úgy ünnepezték mint valami hőst. Igazán komikum a életnek, hogyan lesznek egyesek munka és kiváló érdem nélkül, azért, mert nem az igazi szabadságért küzdenek, nem azt tisztelik, hanem a szélsőséges szertelenségekért lelkesednek, annak jegyében dolgoznak, igazi nagy tanítóiakká. Hogy a magyar tanítói névnek, a tanítói közös törekvéseknek használnak-e, vagy sem, azzal nem törődnek. Tekintélyeket tipornak le tapsoló hívek között, azt hívné, hogy ezzel a tanítói szabadságot és tekintélyt munkálják. Pedig távolról sem. A művelt, tudományos és ideális munkára hivatott tanítószágot a művelt és tudományos férfiak modorával és eszközeivel kell harcolnia úgy lefele, mint felfelé, hogy a társadalom előtt úgy tűnhessen fel, mint aki ezzel is a nevelés fontos érdekéért küzd. Mert nyilvánvalóan igaz, hogy az önsorsával jogosan elégedetlen tanítószágot nemzeti kulturát előbbrevinni nem lehet: aki azt kívánja, az lehetetlen dolgot követel. Ezt a nemzet minden rétegével be kell láttatnunk. De meg is nyeri a magyar tanítószágot a maga jogos igényeinek kielégítését azon az uton harcolva, amelyet a magyar katolikus tanítók IV. kongresszusa megjelölt. És ezen tanítómozgalmaknak sikere, egy-szersmind győzelme lesz a tanítószágot tekintélyes területében a művelt, a tudományos, az ideális eszméért lelkesedni tudó és akaró felfogásnak és meg-

gyűlésnek is, amire nemzeti nevelésünknek nagy szüksége van, mert a nép kultúráért sóvárog s e kímélet elsősorban a népiskolától, a néptanítóságtól várja. Tehát amikor gyülesezünk, saját érdekeink *merész és bátor* harcaiban ne feledkezzünk meg magasztos hivatásunk érdekeiről sem. A pedagógia kérdéseiről is vitálkozunk, mert ha ezeket a kérdéseket elhanyagoljuk, magunkat és a népet hanyagoljuk el. —mb—

Keresztény szociális ügyek.

Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács keresztény szociális szakosztálya a kongresszuson történt megalkakulása óta szerdán délután 4 órakor tartotta első ülését, amelyen résztvettek a szakosztály vezetése részéről: *Gíesswein* Sándor dr. prelátnak, elnök, *Szabó* János társelnök, *Wohlmuth* Ernő és *Moravitz* Lajos ügyvezető alelnökök, *Erdősi* Károly és *Friedrich* István (*Göresöni* Dénes) választmányi tagok, *Ludányi* Dezső penztáros és a Tanügyi Tanács részéről *Ember* Károly világi elnök.

A gyűlés elején őszinte, szívből jött, meleg ovációban részesítette szeretett elnököt a szakosztály a Tanügyi Tanács elnökévé történt kinevezetése alkalmából. *Szabó* János társelnök egyszerű, keresztelen, a szeretet melegségét árasztó szavakban üdvözölte *Gíesswein* prelátnak.

A gyermeki szív aggodó szeretetével váltunk meg Méltóságodtól — monda — amidőn kongresszusunkról eltavozott, hogy a hazától messze, idegen földön ragyogtassa nagy tudását a magyar névnek emelésére, tisztességére.

Édes örömmel olvastuk tevékenységét és szüntelen kísértek lélekben amerre járt és most, hogy ismét körünkben üdvözölhetjük, oly meleg, oly édesen őszinte, ujjongó a mi örömünk. Isten hozta haza.

Üdvözlésére megjelentünk mi, keresztény szociális tanítók, eszméinek hívei, követői, nemes szándékának, nemzetboldogító törekvéseinek bevalton, harcosai, hogy először lássa reménykedő arcunkat, hallja varakozó szívünk dobogását. Mindjárt felvilányozva érezzük magunkat a tette, a munkára, mert itthon van nagy vezérünk.

Szívünk mélyéből örvendünk a kiténtetésen, mely Méltóságodat érte akkor, midőn a nagyméltóságú püspöki kar a Katolikus Tanügyi Tanács elnökévé nevezte ki. Az idők jelét látjuk e szerencsés választásban. Nagyobb munkakör, nagy szíve cselekedeteinek bővebb tere kínálkozik most már.

Büszkek vagyunk nagy elnökünkre, kiról tudjuk, hogy ott is a miénk, a tanítóké.

Adjon Isten erőt, aldat, sikert munkájára és éltesse méltóságodat a mi reményeinkre, örömünkre igen sokáig!

Gíesswein Sándort mélyen meghatotta a szakosztály érzelmeinek ily őszinte megnyilatkozása. Hosszabb, mélyenjáró és gondolatgazdag beszédet intézett az o. kedves keresztény szociális tanítósághoz, akik közé mindenkor oly szeretettel, oly jóleső érzéssel tér meg, mint az atya gyermekei közé. Majd kifejtette, hogy napjainkban a nevelés és iskola kérdése mind jobban előtérbe lépett s hogy fontos kérdések várnak megoldásra, amelyek megoldására mint a Tanügyi Tanács elnöke is közreműködhet, ezért a legmélyebb halával és köszönettel adózik *Zichy Gyula* gróf püspök védőelnöknek és *Vasváry* Kólos taboros hercegprímás ő eminenciájának.

Hálamnak azonban — úgymond — nemcsak személyes vonatkozása van. Ami előttem ezt a magas helyről jövő kiténtetést olyan nagyon becsessé teszi, az, hogy az *bennem a katolikus tanítók keresztényszociális szakosztályának elnökét érte. Ez a körülmény egymagában legvilágosabb jele annak, hogy a katolikus tanítóknak eme szociális szervezete a magyarországi legfelsőbb egyházi tekintély helyeslésével találkozott s biztossága annak, hogy az O. K. T. Tanácsal nem jár ellenkezésbe, amint aggodó lelkek ezt a reményképet elejünk festették.*

Ennek a remlátásnak az alapja bizonyos fogalomzavar, amely a szocializmus, szociálista és szociális szók összetévesztéséből származik. Mi eddig nem beszéltünk keresztényszocializmusról s nem neveztük magunkat keresztényszocialistáknak, hanem keresztény szociális szakosztálynak. Kellőképen megmagyarázva ugyan azok is (t. i. szocializmus, szociálista) egészen artatlan jelzések, melyek minden szocialdemokrata tendenciától távol allanak, hiszen még a mi jelenlegi kultuszminiszterünk is azt hangoztatta most két éve a szegedi katolikus nagygyűlésen, hogy a keresztényszocializmus a jövő. De hát ha vannak, akik a szocializmus és szociálista szót a régebbi egyoldalú értelmezésük miatt megtévesztőnek tartják, míg a mar folyamatban lévő fogalomtisztulás vegbe nem megy, e kifejezéseket — amint eddig is tettük — kerüljük. Azonban, amint eddig, úgy a jövőben is az egész keresztény és katolikus nyugat példája után büszkén és öntudattal keresztényszociális szakosztálynak nevezzük magunkat. Ha a franciák a keresztény szociális gondolatot catholicisme social néven ismerik, ha az Association Catholique (a franciák O. K. Szövetsége): Le Mouvement Social (szociális mozgalom) néven ad ki nemzetközi szemlélet, ha Németországban a Kath. Volksverein szociális központi irodát tart fenn, ha az utolsó évtizedben az összes nemzetek katolikus szövetségei szociális kurzusokat vagy heteket rendeznek (franciáknál semaine sociale, hollandiaknál, belgáknál sociale week) (a jövő héten rendezi a Kath. Volksbund Bécsben a soziale Wochet), ha a hollandi katolikusok Katholiek Sociaal Weekblad (katolikus szociális hetilap) név alatt tartanak fenn sajtóorganumot és Leidenben kath. szociális központi irodát szerveztek, ha Franciaországban a kath. nőegyesületek lapjának címe l'Action Sociale de la Femme (a nő szociális működése), ha a portugál katolikus nők Lisszabonban a keresztény szociális működés ligáját alkották meg, Spanyolországban pedig a katolikus szociális működés neve alatt létesült szövetség (Murcia székhellyel), ha Bécsben a keresztény szociális — részben nem politikai jellegű — egyesületek a szomszéd monarchia fővárosát újból keresztény várossá tették s ha ebben a mozgalomban egy P. Abel és Kolb S. J. a zászlót diadalmasan előre viszik, akkor

csak *elégé világos, hogy a keresztény vagy katolikus (mert hisz ez az igazában keresztény) és szociális, nem hogy ellentét, hanem inkább csaknem szinonim, úgy hogy nincs igazán keresztény érület szociális eszme nélkül és nincs józan szociális törekvés keresztény igazság, meggyőződés és annak gyakorlati alkalmazása nélkül.*

De nem is szükséges nekünk a külföldre menni, hisz néhány év óta van magában a Szent-Istvan-Társulat kebelében is szociális szakosztály (amely mindenestre katolikus is) s amelynek elnöke gróf Majláth József.

Azért hat gyerekes minden aggodalom szakosztályunk keresztényszociális elnevezése miatt: mi itt teljesen precizított fogalomkörben mozgunk, midőn a nép és tanítóság lelki, erkölcsi és gazdasági jogait, érdekeit a keresztény erkölestani örök igazságai alapján, az egyházi és világi tekintély teljes tisztelbentartásával akarjuk érvényre juttatni és biztosítani.

Ne felejtjük el soha sem, hogy az igazság a maga erejével győz, legyen működésünkben mindig a szeretet a vezető csillag s ne feledkezzünk meg szent Ágoston gyönyörű és örökké igaz mondásáról: *In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus charitas* (a szükségességekben egység, a kétesekben szabadság — de mindenben szeretet).

Végül csak még azt jegyzem meg, hogy mi nem akarunk polemizálni és zabot hegyezni: — erre mi nem érünk rá, mert dolgozunk, minden erővel dolgoznunk kell s hogy ezt zavartalanul tehessük, egész szeretettel hívunk mindenkit, *akinek a kath. nevelésügy és a kath. tanítóseg léteérdeke szíven-lelkén jekszik, tartson velünk.* — ha nem is akar velünk egy regimentben lenni, de legyen legalább egy taborban.

Mindenki, aki ez ellen az egység ellen tör, vét a katolikus tanügy és a katolikus tanítók érdeke ellen. A mi igazságunk öntudatossága, becsületes munkánk és az egyéolvastzó krisztusi szeretet legyen ama világosság, mely az elfogultság kódét szétoszlatja.

Ora et labora. — ez legyen a mi jelszavunk, dolgozzunk emberi gyarló erőnkkel lankadatlanul, s várjuk Isten kegyelmétől munkánk áldásos gyümölcsét.

Giesswein hatalmas beszéde mély hatást tett a gyűlés tagjaira, kik a beszéd elhangzása után is ünnepeltek szeretett vezérüket.

A gyűlés további folyamán Wohlmuth Ernő ügyvezető alelnök előterjesztésére több fontos határozatot hoztak. A tanítóseg jogvédelmére nézve azt határozták, hogy egyelőre kérni fogják a Népszövetség kitűnően működő jogvédő irodájának támogatását. Közlendőt a szakosztály a *Népnevelő* mellékleteként ohajtja publikálni s ez ügyben kérest terjeszt a Szent-Istvan-Társulat igazgatóságához. A lapmelleklet *kéthetenként* jelennek meg, az *Országos Katolikus Tanügyi Tanács keresztény szociális szakosztályának közleményei* címet viselné s a szociális szakosztály elnöksége szerkesztené. Targyalás alá került a győri egyházmegyei főtanfolyagosoknak

a szociális szakosztályhoz intézett átirata a *katolikus tanítóseg országos bankja* ügyében. A szociális szakosztály a legnagyobb lelkesedéssel karolja fel az ügyet s a beküldött tervezetet egy háromtagú bizottság tanulmányozása alá bocsátja. Bár a szociális szakosztály tagjainak száma már felülhaladja a 7000-et, az elnökség lankadatlanul fogja tovább folytatni a katolikus tanítóseg egy taborba tömörítését. Az elnökség már a napokban érintkezésbe lép a tagokkal a szakosztály nagyszabású programjának a megvalósítására.

Giesswein prelátus, elnök javaslatára a szakosztály feliratilag üdvözlöi Zalka László dr. győri egyházmegyei főtanfolyagos elnököt kanonokká történt kinevezetése alkalmából.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Egy népiesen megírt könyvről. Ujabb időben széles alapon indult meg hazánkban is a felnőttek oktatása. Falukon, városokon különféleképpen igyekeznek a magyar nép tudását bővíteni, érdeklődését fölkelteni a tudományok különféle ágai iránt. Mindenesetre elismerésre méltó törekvések és bizonyára lesz nemi látszata is, csak az a baj, hogy az eredmény inkább csak *látszat* lesz, mint valóság. Ennek oka nem az előadásokban, mint inkább abban rejlik, hogy az ily előadások egy-egy részletet kapnak ki valamely egészből és ebből is, abból is nyújtanak *valamit*, de csak valamit.

Sokkal intenzívebb, értékesebb volna az eredmény, ha volnának népies nyelven írott könyveink, melyek a népek való, a nép által is megérthető dolgokat tárgyalnának. Ez esetben a felnőttek számára rendezett népies előadásokban az előadók ezekre a népies könyvekre építhetnének s itt-ott hivatkozva a könyv tartalmára, mintegy ráutalnak, rákapatnak hallgatóikat arra, hogy a könyv olvasgatása által megrögzíthetik a hallottakat, esetleg a jövő előadás anyagát már előre átvehetnék, ennek alapján az előadás után kérdéseket intézhetnének az előadóhoz, hogy egyik-másik dologban fölvilágosítást kapjanak.

Ilyen könyvek alapján könnyű volna rendszert vinni a felnőttek oktatásába, maradandóbbá tehetnők az eredményt is.

Ezek a gondolatok abból az alkalomból vetődtek agyamba, hogy egy kis nemzeti színű könyvecskét forgatok, melynek címe: *«A mi hazánk»*. (Irta Öveges Kálmán győri tanítóképző-tanár.)

A Szent-Istvan-Társulaté az érdem, hogy ez a kis könyvecske nyomdafestéket látott, hogy a nép kezébe ezer meg ezerszámra jutott. Ez a Társulat adta ugyanis a könyvecskét népies tagjutalék gyanánt a múlt évre és hiszem, hogy ezzel sok kellemes, emellett tanulságos órákat szerzett a jó magyar nép között azoknak, akik nem sajnálják a két koronát azért, hogy évenként négy darab jó könyvet kapjanak. Olyan könyveket, amelyeket a család fiatalja, öregje élvezettel és haszonnal forgathat. *«A mi hazánk»* olyan könyv, amely a felnőttek oktatásának bátran alapját képezheti. Elevezen, vonzóan vezeti az olvasót Magyarországon végig. Semmi cikornya, semmi tudálékos nagyképzőködés. Tömör, népies nyelve bizonyítja, hogy írója éveken át a nép között élt, ismeri eszejárását, szokásait, szólásmódjait. Tudja, hogy mi iránt érdeklődik a magyar nép s miből meríthet okulást. Itt-ott a

hamar megmondta, egy-egy történet még kedvesebb, vonzóbbá teszi a kis könyvet. Minden sorában a hazaszeretet, a magyar földhöz való ragaszkodás árát felénk.

Ugyanakkor az volt a célja a könyv megírásával — mint az előszóban meg is mondja — hogy a magyar nép ismerje meg a magyar hazát, mert «a tisztesség és ügy-hozza magával, ha magyarnak születünk».

Hisszük is, hogy célját eléri. Aki elolvassa ezt a kis könyvet, lehetetlen, hogy szeretettel ne gondoljon erre a vértáztatott földre; mert ebből a könyvből igazán megismeri és meg is kell szeretnie.

De megismerteti, megszeretteti a magyar föld lakóit is. Leírja szokásaikat, erkölceiket, hibáikat, bűneiket. Nem szépít semmit, úgy ad mindent, amint van.

Ahol alkalom kínálkozik, rámutat a nép vagyosodásának, elszegényesedésének okaira. Oktat, buzdít a jóra, szépre, hasznosra anélkül, hogy oktató szava unalmassá, korholása bántóvá lenne.

Nem tankönyv, nem utleírás «A mi hazánk», hanem élvezetes olvasnivaló, melyet nem dobunk unottan felre, hanem inkább újra és újra előveszünk, hogy minél többször elolvassuk.

«A mi hazánk» írója igazán megfajtette azt a feladatot, hogy hogyan lehet és kell a magyar népet oktatni anélkül, hogy az oktatást megunja.

Valóban «jó könyv» ez a nemzeti színű könyvecske, amelynek a II. (befejező) része az idén fog megjelenni.

Nem szabadna ennek a könyvnek hiányozni egy magyar ember hazából sem. A hosszú téli estéken, az ünnepek és vasárnapok délutánjain nem találhatunk szebb, nemesebb szórakozást, mint ha ezt olvassuk. Komoly sorai, trefás megjegyzései, megható történetei egyenesen a magyar ember szívéhez, észéhez szólnak.

Elmondhatjuk róla, hogy ilyennek kell lenni a népiesen megírt könyvnek.

Irodalmi értesítés. A szép és erőteljes lelkiség fejlődését szolgálja az *Élet* képes heti folyóirat, a művelt magyar családok lapja. Minden számában sok művészi és időszerű illusztrációt hoz. Bátran és hűven küzd a keresztény magyarság tiszta ideáljaiért és egészséges haladásaért. Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára egész évre 20 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K.

Most áll 10 éves jubileumát a magyar középiskolai diákságnak dédelgetett barátja, a *Zászlónk*, melyet hűebben ismertetni fölösleges. Megjelenik minden hétfőn, július és augusztus kivételével. Előfizetési ára egész évre 2 K.

Az életős, vidám, hazias, tiszta, fehérlelkű modern magyar leányoknak kedves lapja, a *Nagyasszonyok* is szeptember 1-én jelenik meg és várja az ország ismerőseinek és új jóakaróinak megrendelését. Megjelenik minden hétfőn, július és augusztus hónap kivételével. Előfizetési ára egész évre 4 K.

Mesolygós arccal, csillogó szemekkel kopogtat be minden család ajtaján, ahol kicsinyek vannak, a *Kis Pajtás* 8—12 éves fiúknak és leányoknak kedves, gazdagon illusztrált lapja. Megjelenik minden hétfőn. Előfizetési ára egész évre 8 K, félévre 4 K.

A *Zászlónk Diáknaplója* minden magyar diák nélkülözhetetlen zsebkönyve, valóságos kincses társaság, amelyhez fogható e nemből magyar könyvnapon még eddig nem jelent meg. Rengeteg anyagát 270 oldalon, könnyen hordozható zsebkönyv alakjában

nyújtja az ifjúságnak. Bolti ára díszes vászonkötésben, csinos címlappal 1 K 50 f., a Zászlónk előfizetőinek csak 1 K, bérmentes küldéssel 1 K 10 f.

Az összes fenti lapok szerkesztője és kiadóhivatala *Budapest, VII., Damjanich-utca 50.* szám alatt van, ahová minden levél és postai küldemény irányítandó és pedig a szellemi rész a szerkesztőségnek, az anyagi rész a kiadóhivataloknak címezve. A Diáknaplóra és az összes lapokra megrendeléseket már most elfogadnak a kiadóhivatalok. Mutatványszámokat az összes lapokból szívesen küldenek.

A magyar nép legkedvesebb Mária-ünnepére, kisasszonynapjára, igen meglehető magyaros dallamú Mária-énekek vannak a következő füzetekben: «Hazánk Nagyasszonya», ára: 3 kor. és «Hazafias Mária-dalok» III. füzet, ára: 3 kor. Kapható-Kontor Elek kollégánknál, Budapest, VII. k., Thököly-ut 42. sz. II. 6.

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti *Mihályfi Akos dr.* egyetemi tanár.

A két hónapi szünet után szokott pontosságával szeptember 1-én megjelent a *Katholikus Szemle* a következő érdekes tartalommal:

Mészáros Aladár: A művelőzet az ethika és esztétika világításában.

Szentiványi Ferenc: Az elváltásokról.

Vay Péter gróf: Spanyol képzőművészet.

Pécsi Gusztáv dr.: A mozgás igazi törvényei.

Körösi Albin: Misztikus idillek. Katalán költemények.

Zoltán Vilmos: Szerelmes levél. — A kanna. Koltemények.

Tarcsai György: Szupán mester remeke. Elbeszélés. gd.: Folyóiratok szemléje.

Könyvismertetések és bírálatok:

Hannay: Pázmány Péter levelei. Ism. *Zubriczky Aladár dr.*

Wiedermann: A hit elemzése. Ism. *Czúlek Balázs dr.*

Kaposi: Dante Magyarországon. Ism. *Alleram Gyula dr.*

Wagner: Das natürliche Sittengesetz. Ism. *Jehlička Ferenc dr.*

A Zsaskovszkyak emlékezete. Ism. g-r.

A *Katholikus Szemle* a Szent-István-Társulat rendes tagjai a tagilletmény része gyanánt kapják; nem tagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Az előfizetések, valamint a tagságra jelentkezések a *Szent-István-Társulat igazgatóságához* (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) intézendők.

HIREK.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács ügyvezető (egyházi) elnökének kinevezése, valamint a tisztikar s a tagok megerősítése ügyében a következő hivatalos iratok érkeztek a központi irodához. *Másolat.* Magyarország bibornok hercegprímása, 3674/1911. szám. Méltóságos és főtisztelendő Gróf, Püspök Ur! Vonatközassal Méltóságodnak mult hó 21-én 2901. sz. a. kelt nagybecsű előterjesztésére, van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy a «Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága»-nak, illetve az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsnak ügyvivő (egyházi) elnökévé Méltóságod javaslata alapján *Giesswein Sándor dr.* pápai prelátus, győri kanonok urat, a Szent-István-Társulat alelnökét neveztem ki. Midőn ezt jelzem, kérem, fogadja Méltóságod kiváló tisztelettel őszinte nyilvánítását. Balatonfüred, 1911. évi augusztus hó 10. *Vaszary Kolos* s. k., bibornok, hercegprímás.

Másolat. Magyarország bibornok hercegprímása, 3674/1911. szám. Méltóságos és főtisztelendő Gróf

Püspök Ur! Vonatkozással Méltóságodnak múlt hó 21-én 2900. sz. alatt kelt nagybecsű átíratára, szinte örömmel és meglepedéssel vettem tudomást Méltóságod jelentéséből azon örvendetes tényről, hogy a magyarországi kath. tanítók IV. orsz. nagygyűlése folyó évi július 4. és 5. napjain minden tekintetben példás eredménnyel folyt le. Egyben köszönettel veszem Méltóságodnak azon elismerést érdemlő elhatározását, melynel fogva a kongresszuson elhangzott előadásokról és a tárgyalásokról részletes naplót szándékozik okulásul és a magy. kath. tanügy magas színvonalának igazolásul megjelentetni. Ezzel kapcsolatban a Magyarországi Kath. Tanítók Orsz. Bizottsága szervezeti szabályainak 19. §-a értelmében a kongresszus által megválasztott tisztikar és a Tanügyi Tanács tagjainak nevsorát tartalmazó kimutatást visszaszámaztatván, tisztelettel értesítem Méltóságodat, hogy a megválasztott tisztikart és a tanácsstagokat 5 évi időtartamra ezennel megerősítem, kérve Méltóságodat, hogy erről nevezettek a Méltóságodtól kiállítandó okmányok alapján értesíteni méltóztassék. Fogadja egyébként Méltóságod kiváló tiszteletém szinte nyilvánítását. Balatonfüred, 1911. augusztus 10. *Vasary Kólos* s. k., hercegprímás, bíbornok.

Az Országos Katholikus Tanügyi Tanács: *Elnökség:* Ügyvezető (egyházi) elnök: *Gtesswein Sándor* dr., világi elnök: *Ember Károly* lovag, titkárok: *Dreisziger Ferenc, Wohlmuth Ernő*, pénztáros: *dr. Zelliger Vilmos*, ellenőr: *Gerely József*, könyvtáros: *Györffy János*, irattáros: *Bertalan Vince*.

A Tanügyi Tanács tagjai: *Barabás György*, *dr. Bilinsky Lajos*, *Rota Ernő* S. J., *Erdősi Karoly*, *Fetsér Antal*, *Fejes János*, *Galler Kristóf*, *Gubica Lajos*, *Guzsvenitz Vilmos*, *Házy Ferenc*, *Haller József*, *Hegedűs János*, *Keményi K. Dániel*, *Kováts Gyula*, *Korödy Miklós*, *dr. Mihályfi Ákos*, *Paul Ernő*, *Petrovác József* lovag, *Potzta Ferenc*, *Rövö Lajos*, *Scamborovszky Rezső*, *Samard Ignac*, *Szoke Sándor*, *Öreges Kálmán*, *dr. Walter Gyula*, *Vörös Ferenc* és az egyházmegyei főtanfelügyelők.

Dr. Zalka László győregházmegyei főtanfelügyelőt a király győri székeskáptalani kanonokká nevezte ki. Dr. **Zalka László** 1862. május 25-én született. 1885. aug. 7-én szentelték pappá. Rövid lelkipásztorkodás után a szemináriumba került, hol most is tanít. Kiváló érdemei vannak az egyházmegyei tanügyi terén és mint főtanfelügyelő, mindig buzgó működést fejtett ki. Az egyházmegyei katolikus egyesületek intéző bizottságának elnöke és a «Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve» egyházmegyei igazgatója. Érdemes munkásságáért szentszéki tanácsos, majd tiszteletbeli kanonok lett s most főpástorja jól megérdemelt bizalma a megüresedett stallumba ültette.

A nyugdíjas tanítók érdekében. Kedves Kartársak! Bizalommal fordulunk hozzátok azon reményben, hogy mozgalmunkhoz ti is csatlakozni fogtok; amely abban áll, hogy miután a folyó évi június hó 17-én a közoktatásügyi költségvetés tárgyalása alkalmával a Nagyméltóságú Miniszter úr azon magas ígéretét bírjuk, melynel fogva azon okleveles tanítók, akik 1907-ik év előtt lettek nyugdíjazva 1913-ik év január 1-től magasabb nyugdíjban részesülnek, tekintve a folyton emelkedő drágaságot, alázattal bátorkodunk Ő Nagyméltóságát kérni, hogy ezen magas ígéretét még előbb megvalósítani kegyeskednék. Szíves hozzászólást ezen lapban kérünk.

Kartársi tisztelettel **Nahlovsky József** nyug. tanító **Dobsovych István** nyug. tanító **Zsaányi János** nyug. tanító. Nagyszombat, 1911. augusztus hó 3.

Eben Mihály dr.-hoz a magyarórvideki r. k. néptanító-egyesület elnöksége a következő meghívást intézte: «A Magyarórvideki r. k. néptanító-egyesület nevében teljes tisztelettel járulok Főtiszteletnödséged elé azon kérelemmel, hogy 1. évi szeptember hóban Pándorfon (Mosonm.) tartandó közgyűlésünkön — melyen 80—100 egyházi és világi tanítói szokott megjelenni — kegyeskedjék világhírű számtani tanulmányaiból elméleti és gyakorlati előadást tartani. Örökre emlékezetes ünnepnap lesz egyesületünk életében, ha szerény körünket becses megjelenésével országos nevű tudós megörvendeztetí. Azon édes reményben, hogy Főtiszteletnödséged tiszteletteljes kérelmünket meghallgatja, kerem becses választ és vagyok hazafias üdvözléssel. *Lébény*, 1911. aug. 28. *Gruber Károly*, főtanító, egyleti elnök».

Dr. Eben szívesen fogadja a meghívást, ha a szokott előzmények után azonnal kezdheti előadását, melyre, hogy elég idő jusson, más értekezést nem vesznek fel a programmba. Költséget megteríteni nem kíván.

TÁJÉKOZTATÓ.

A beiratás. (M. F.) Minden osztálytanító köte's saját osztálya növendékeit beírni az iskolaszék által kitűzött időben. A beiratási díj az iskolai könyvtár céljaira fordítandó.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

B. I. Beadja a vallás és közoktatásügyi miniszter úrhoz címzett kérvényét az egyházi főhatósághoz. Mellékeli: működési bizonyítványait, a szegénységi bizonyítványt és hatósági bizonyítványt. — **H. I.** Feleltünk. — **Gábor.** 1. Kötelek. 2. Kötelezettek. 3. Igen. — **P. A.** Az 1868. évi XXXVIII. t.-cikkben megtalálják. — **H. Gy.** **D. J., P. B., L. K., B. Gy.** Levélben feleltünk. — **D. M.** Szeptember 1-én ha betölti az öt szolgálati évet, a korpótlék élvezetébe lép. — **Cz. I.** Az iskolaszéknek bejelenti, hogy korpótlékigénye van és léri annak megállapítását. Az államsegélyt az egyházi főhatóság engedélyével az iskolaszék kérelmezi. Ha már élvez az iskola államsegélyt, akkor csak az iskolaszék határozata és az előbbi államsegélyről szóló rendelet melléklendő; ellenkező esetben az összes mellékletek szükségesek, amiket az 1907. évi XXVII. t.-c. előír. 2. Nov. 1-től. — **S. F.** A törvény csak egy évet engedélyez. — **M. M.** Készséggel támogatjuk. — **R. E.** Jelentkezzék a Tanítók Háza gondnokánál Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — **F. I.** Most van sajtó alatt. — **M. G.** A kántori bizonyítvány mellé szerezzé meg a tanítói oklevelet, csak akkor foglalhat el rendszeresített kántortanítói állást. Forduljon tájékoztatásért a kassai róm. kath. tanítóképző igazgatóságához. — **J. J.** Jó ha van, de szabályzatilag nincs előírva. — **B. R.** Forduljon felvilágosításért az illetékes esperesi hivatalhoz. Az említett kérdésekben az eddigi gyakorlat képezi a törvényt. — **G. J.** Az már bizony nem mutat kartársi szeretetre. — **J. M.** A tanító rendszeresített állásból csak jogerős tegyelmi döntéssel mozdítható el.

Tartalom. *Wohlmuth Ernő:* A mi vezérünk. — *Az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap közgyűlése.* — *A Tanügyi Tanács tisztelgése új elnökének.* — *Mézes János:* A lelki rendellenességek megismeréséről. — *Vad József:* Az iskolai mulasztásokról. — *Szemle.* — *Keresztény szociális ügyek.* — *Irodalom, művészet.* — *Hírek.* — *Tájékoztató.* — *Szerkesztőség üzenetei.*

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A rímelt. püspöki kar határozata **köte-** lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szá-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltek, melyek-
nek díja **előre** lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Reklamációkat csakis 8 napon belül veszünk
figyelembe. Későbbi pótlásokat példányonként 30 fillér beküldése ellenében teljesítünk.

Esztergomi érseki megye.

Komjátói róm. kath. elemi népiskolához egy tanítói
vagy tanítónői állásra pályázat hirdettek. Javadalma:
iskolai pénztárból 700 kor., egy ölf. beszállítva, 20 kor.
kertilletmény, államsegélyből 276 kor. és egy butorozott
szoba. Kötelességei a választási jegyzőkönyvben és a helyi
iskolai rendszabályokban találhatók. Folyamodványok
szept. 10-ig az iskolaszékhez küldendők, mely napon a
választás is megtartatik. Az *iskolaszék*. 834 1—1

Farkashidai róm. kath. kántortanítói állásra pályázat
hirdettek. Kötelessége: tanítás, orgonálás, kántori teendőkben teljes jártasság és tót nyelv ismerete. Jövedelme:
magyar hold és 1047 öf. szántóföld (jó bérletben),
8 köbméter keményfa beszállítva, 7 hl. rozs, 621 kor. a
községtől, stóla és alapítványokból 75 kor., s a többi
államsegély. Pályázati határidő *szept. 20-ig*. Választás
szept. 21. d. e. 8 óra. Személyes megjelenés előny. Az
állás okt. 2-án elfoglalandó. Fölszerelt kérvények a
farkashidai (p. Vágkeresztúr Pozsony m.) iskolaszék
elnökéhez *dr. Madurkay Miklós* plébánoshoz intézendők,
lakása: Vágkeresztúr (Pozsony m.) 833 1—1

A konyhai (Pozsony m.) róm. kath. iskolánál III.
tanítói illetve tanítónői állásra pályázat hirdettek. Java-
dalma: 100 kor. a községtől, 900 kor. államsegély kérel-
mezve. Lakása: 1 padlózott szoba, 1 konyha. Kötelességei:
a reábitott osztály vezetése, a gyermekeket istentiszteletre
vezetni s ott reájuk felügyelni. Tanítónő kézimunkát
tartozik tanítani. Pályázati határidő *szept. 9*. Választás
szept. 10. A kérvények *Rabenseifer Hubert* plébános,
iskolaszéki elnökhöz intézendők. 824 1—1

A vámosmikolai (Hont m.) róm. kath. elemi nép-
iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra *szept. 20-ig*
pályázat hirdettek. Javadalom: község pénztárból
600 kor., államsegély 400 kor., természetben butorozott
szoba, 4 erdei meter tüzelőfa és 20 kor. kertpénz. A meg-
választott tanító kötelessége egy, az iskolaszék által meg-
határozott osztályt vezetni, a reábitott növendékeket
vallásos és hazafias irányban nevelni, azokat az isten-
tiszteletre s körmenetekre vezetni, ott reájuk felügyelni,
az ismétlőiskolán a reál tantárgyakat hetenként taní-
tani, a kántort akadályoztatása esetén mindenkor díj-
talanul, de stólaris jövedelemmel járó funkciókért a
stólaris jövedelem ellenében helyettesíteni, miért is a
pályázótól feltétlenül megkivántatik, hogy az orgona-
létekben és énekekben teljes jártassággal bírjon. Csak ok-
nyeles nőilen férfitanítók pályázhatnak. Az állás okt.
7-én elfoglalandó. Választás *szept. 24-én*. Személyes
megjelenés kívánatos utikölt-ég megtérítése nélkül. Kér-
vények *Mundy Béla* főtanító címére küldendők. 831 1—1

A berneczbaráti róm. kath. osztálytanítói állásra
pályázat hirdettek. Javadalmazása: egyszobás lakás,
1000 kor. fizetés, 20 kor. kertilletményül. Kötelessége:
egy tanteremben tanítani, az ismétlősöket oktatni, a
kántoriakban segédkezni. Nótanítók is pályázhatnak.
A pályázati kérvények *szept. 8-ig* bezárólag *Steinhübl*
Ámbros plébános, iskolaszéki elnökhöz Kemencze kül-
dendők. 852 1—1

Szénavári (Hont m.) tanítói állás betöltendő *szept.*
15-ig. Fizetés 1000 kor., megfelelő lakás. Tót nyelvismeret

szükséges. Pályázhatnak tanítónők is. *Csizmár Márton*
esperes. 859 1—1

Patvarcz főkegyház kath. iskolájához tanítónői állásra
szept. 5-ig pályázatot hirdetek. Javadalmazás két szoba,
konyha, kert és 1000 kor. *Jeszenszky Kálmán*, balassa-
gyarmati plébános. 874 1—1

A «Népnevelő» f. évi 32. számában hirdett **nagy-**
kerestényi kántortanítói pályázatra személyesen csak
ketten jelentek meg, ennélfogva a választást *szeptember*
25-ére halasztottuk. Személyesen jelentkezők közül to-
gunk választani. *Csernik Alajos*, plébános. 867 1—1

A vedródujfalusi róm. kath. iskolaszék kántortanítói
állásra pályázatot hirdet *szept. 11-ig* d. u. 4 órára. Java-
dalma: természetbeni lakás és kert. Javadalmazási
jegyzőkönyv szerint: tanítói 802 kor., kántori 323 kor.
34 fillér. Személyes megjelenés kívántatik. Tót nyelv
szükséges. Folyamodványok a vedródujfalusi iskolaszékre
címzendők. (Posta Vedród, Pozsony m.) *Martinkovits*
János, plébános. 860 1—1

A velsécsi róm. kath. iskolánál *szept. 12-ig* betöltendő
II-od tanítói állásra pályázat hirdettek. 900 kor. állam-
segély, 100 kor. községtől, 20 kor. kertilletmény és
modern szép lakás a javadalmazása. Választás 12-én dél-
előtt. Csak férfitanítók pályázhatnak. Családos orgonálni
tudó előnyben részesül. *Páthy Gyula* iskolaszéki elnök,
plébános. 871 1—1

Egri érseki megye.

Edelényi (Borsod m.) róm. kath. iskolánál betegség
miatt 1912. január 1-ig kántortanítóhelyettes kerestetik.
Januárban nyugdíjazás esetén esetleg állandósítható lesz.
Jövedelme havi 70 kor. készpénz, stóla 20—25 kor. és
egy rendes szoba. Kötelessége az összes kántortanítói
teendők végzése. Csak oklevéllel bíró egyének pályázhat-
nak. Választás *szept. 14-én* délelőtt 9 órakor. Személyes
megjelenés előnyben részesít. Összes okmányok az iskola-
széki elnökséghez küldendők. Az állás azonnal elfog-
lalandó. *Szilvássy Jenő* pléb. iskolaszéki elnök. 840 1—2

Kömlön (Heves m.) a róm. kath. népiskolánál ujonnan
szervezett, 900 kor. államsegély, 100 kor. törzsfizetés,
két szobás lakás és kertből álló tanítói állásra *szept. 6-án*
lejáró határidővel pályázat hirdettek. Vezetni fogja az
iskolaszék által kijelölendő osztályokat és a fiúgazdasági
ismétlőt. Az összes okmányok fenti napig aulirothoz
küldendők. Az állomás *szept. 15-ére* elfoglalandó. *Szep-*
essy Lajos lelkész, isksz. elnök. 815 2—2

A püspökladányi róm. kath. iskolánál egy ujonnan
szervezendő tanítónői állásra pályázat hirdettek. Java-
dalma: a hitközségtől 100 kor., államsegélyből 900 kor.,
összesen 1000 kor. és a szabályszerű korpótlékok, továbbá
vagy természetbeni lakás, vagy 200 kor. lakbér. Köte-
lessége: az iskolaszék által kijelölendő osztály önálló
vezetése, s tanítványainak a templomba való vezetése s
az azokra való felügyelet. Tanítói oklevél, működési,
magyar honosságot, testi épséget és egészséget igazoló
bizonyítvánnyal felszerelt kérvények *szept. 8-ig* *Mildner*
Béla plébánoshoz küldendők. *Iskolaszék*. 826 1—1

Csanádi egyházmegye.

A szajáni róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik *szept. 10.* határidővel. Jövedelme: 240 kor. készpénz, 10 235 kat. hold szántóföld, szabad fűtés, kántori funkciók után stóla, párber, házaspáronkint 7 1/2 liter buza, 7 1/2 liter tavaszi (megváltás alatt). Mindennemű adót javadalmas fizet. Háromszobás lakás, konyha, kamra, kertilletmény 20 kor. Kötelessége kijelölt osztályok vezetése, énekkar szervezése, ismétlőiskolát évente tanítótársával felváltva vezetni, kántori teendők végzése. A választás, ének, orgonapróba napja külön közölik egyes pályázókkal. Kérvény teljes felszereléssel *Herresbacher Dénes* plébános, iskolaszéki elnökhöz Szaján (Törönte m.) címzendő. 873 1—2

Erdélyi egyházmegye.

A csikaplócai róm. kath. elemi népiskolánál ujonnan szervezett IV. tanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalmazása: a szentpéter egyházmegye pénztárából havi előleges részletekben: 1. 1400 kor. alapfizetés, 1. 120 kor. taillétmény, 3. 24 kor. fuvar- és napiilletmény, 4. 20 kor. iródaátalány, 5. 200 kor. lakáspénz. Kötelességei: 1. az iskolaszék által kijelölendő osztályok vezetése, 2. a kántortanítót a kántori teendőkben szükség esetén díjtalanul kiegészíteni, 3. a növendékeknek templomba vezetése és azokra való felügyelet. Pályázati határidő *szept. 10.* Csikaplóca, (Csik m.) *Márkos Endre* lelkész, iskolaszéki elnök. 789 2—3

Győri püspöki megye.

Kisbaráthgyi (Győr m.) ujonnan szervezett II-ik osztályú népiskolánál a tanítói állomásra *szept. 8-ig* ezennel pályázatot hirdettek. Javadalmazása: két szoba, konyha, éléskamrából álló szabad lakás, 350 □ öl kerttel, hitközségtől 100 kor., államszegélyből 900 kor. Pályázó személyesen egyszer megjelenhet. A megválasztott levélben fog értesíteni. Kérvények az iskolaszékhez intézendők felszerelve. Kisbarát, (u. p. Nagybarát) *Dubovszky Sándor* elnök. 787 2—2

A nagyszentjánosi (Győr m.) tanítói állásra okleveles róm. kath. tanító kerestetik. Javadalmazása: 860 kor. készpénz, 1200 □ öl kapásföld 40 kor., 2 darab sertés legeltetés 20 kor., 12 nyárdurongfa 84 kor., 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pince, tyúk és sertésöl, 600 □ öl házikert, összesen 1004 kor., iskolafűtésre külön 60 kor. Törvényes evőtüdős korpótlék. Kérvények *szept. 8-ig* *Véghely Vince* espereshez Gönyűre. 825 1—1

A mezőörsi róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet a megüresült kántortanítói állásra. Javadalmazása a törvény szerű lakáson és kerten kívül a díjlevélben foglalt különböző címeken a javadalmi jegyzőkönyv becslése alapján 1072-20 kor., melyet azonban a hitközség megváltat, s ez esetben kap a tanító 1200 koronát, 54 kor. tandíjat és stóla-jövedelme úgy 60—70 kor. Kellően felszerelt folyamódványok *szept. 20-ig* az iskolaszék elnökéhez küldendők. Kántori próba *szept. 21-én* tartatik meg. Az állás azonnal elfoglalandó. 856 1—1

Barbaci róm. kath. iskolánál az osztálytanítói állásra pályázat hirdetik *szept. 12.* határidővel. Javadalom: a községtől 600 kor., államszegély 400 kor., kertilletmény 20 kor. Lakás egy butorozott szoba. Kántorságban segíteni köteles. Az állás azonnal elfoglalandó. *Pernecky Kálmán* plébános, iskolaszéki elnök. Barbacs (Sopron m. u. p. Csorna), *Brányi Zsigmond* iskolaszéki jegyző. 842 1—1

Kassai egyházmegye.

Czirokabéla fiókközségben ujonnan szervezett róm. kath. tanítói állásra *szept. 15-ig* pályázatot hirdettek. Jövedelme államszegéllyel 1000 kor. Kérvények plébánia Szinna (Zemplén m.) küldendők. 843 1—1

Az alsófricskei róm. kath. elemi népiskolánál megüresedett tanítónői állásra *szept. 21-re* pályázatot hirdetek. Javadalma államszegéllyel 1000 kor. Az állás október

1-én elfoglalandó. Oszikó (Sáros m.), u. p. Magyar-raszlavica. *Harsághy Endre* lelkész, iskolaszéki elnök. 860 1—1

A boldogkőújfalusi rk. kántortanító javadalma: a hitközségtől készpénz 345-20 kor., párber körülbelül 100 kor., stóla és alapítványok 35 kor., államszegély tandíjváltással 520 kor. Szabályszerű lakás kerttel. Választás *szept. 7-én* d. e. 10 órakor. Kérvények a boldogkőváraljai plébániai hivatalhoz küldendők. 870 1—1

A fricsi (Sáros m.) róm. kath. népiskolánál második tanítói állás üresedésbe jövén, erre pályázatot hirdetünk. Javadalma a hitközségtől 100 kor., államszegélyből 900 kor. és lakás. Pályázhatnak okl. tanítónők. A kérvények iskolaszék címére *szept. 17-ig* benyújtandók, mely napon a választás megejtetik. Személyes megjelenés nem szükséges. 864 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A molnosi (Nyitra m.) róm. kath. népiskolánál a tanítói állás (előléptetés folytán) megüresedvén, arra pályázatot hirdetek. Javadalmazása a következő: 1100 □ öl szántóföld 30 kor., tűzfajarendőség 80 kor., a község pénztárából 537 kor., államszegélyből 353 kor., összesen 1000 kor. Természetbeni lakás, konyhakert, istálló. Pályázati határidő *szept. 14.* Az állomás azonnal elfoglalandó. Kellően felszerelt pályázati kérvények alulirothoz küldendők. Nyitraa'sóvárosi plébániahivatal *Szmida Kálmán* esperes, iskolaszéki elnök. 837 1—1

Vágbeszterczen róm. kath. népiskolánál osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalmazása: 1000 kor. és egyszobás lakás. Kellően felszerelt kérvények *szeptember 10-ig* a vágbesztercei plébániahivatalhoz küldendők. 847 1—1

Pécsi egyházmegye.

Csikostöttösi iskolaszék magyar kántortanítói állásra *szept. 9-ig* pályázatot hirdet. Fizetés: készpénz, földjövdelem, terményekben 1000 kor., lakás kerttel. Próba és választás szeptember 10-én délután. Kérvények vásárosdombói (Baranya m.) plébániahivatalhoz küldendők. 857 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Rimaszécsi róm. kath. iskolánál II-od tanítónői állásra *szept. 9-ig* pályázatot hirdettek. Javadalmazása 1000 kor., lakása két szoba, konyha, kamra. Kötelességei: kijelölt osztályok vezetése, kézimunkatanítás és kántortanítóval felváltva ismétlőoktatás. Állás *szept. 18-án* elfoglalandó. Okmányok másolatával felszerelt kérvények, melyek vissza nem küldetnek, intézendők róm. kath. plébániahivatalhoz Rimaszécs. 844 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Zsámbéki (Pest m.) róm. kath. iskolaszék férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: hitközségi pénztárából 800 kor., 100 kor. lakber, 60 kor. fűtési atalány, 140 kor. államszegély. Kötelessége: a kijelölt osztályt és ismétlősöket tanítani, kántoriakban segédkezni és önállóan végezni. Kántoriak miatt német nyelv kívánatos. Okmányok *szept. 10-ig* a plébániahivatalba küldendők. Állás rögtön elfoglalandó. 838 1—2

A szigetcsépi (Pest m. Budapest mellett) róm. kath. iskolánál az ujonnan szervezett II. tanítói állásra pályázatot hirdetik. Javadalma: 900 kor. államszegély, 100 kor. a hitközségtől 200 kor. lakber, 20 kor. kertilletmény. Kötelessége: a reabizott osztályt és felváltva az ismétlősöket tanítani, a gyermekeket naponkint templomba vezetni és azokra az istenítisztelet alatt felügyelni, a kántoriakban szükség esetén helyettesíteni és kiegészíteni, esetleg egyik nyári hónapban is. Választás napja *szept. 9.* Személyes megjelenés előnyös. Az állás *szept. 15-én* foglalandó el. Kérvények *szept. 8-ig* *László István* iskolaszéki elnök címére küldendők. 827 1—1

A hercegfalvai (Fejér m.) róm. kath. iskolaszék egy

megüresedett és két újonnan szervezett VI. és VII. osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázati határidő *szept. 15.* Javadalmazás: a község pénztárából havi előleges részletekben 720 kor., államszegélyből 280 kor., mint törzsfizetés, 200 kor. lakáspénz és 20 kor. kertvátság. Kötelesség: a hercegfalvi róm. kath. elemi népiskola egy-egy osztályát vezetni, az ismétlőiskolában tanítani és a kántortanítót szükség esetén a megjelelő órák mellett helyettesíteni. A megválasztottak az egyházmegyei tanító-egyesületnek kötelezett fizető tagjai. A kántoriakban való jártasság igazolása végett a személyes bemutatkozás kívánatos. *Dr. Berger Máté* iskolaszék elnök, lelkész. 828 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Németszentgrót (Vas m.) osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelme: 1000 kor., egy butorozott szoba, 20 kor. kertilletmény. Kötelessége a törvényeseken kívül a kántoriakban segédkezni, főleg ha a kántortanító akadályoztatik, továbbá az ismétlősöket a kántortanítóval helyettesítve ingyen oktatni. Tanítási nyelv német-magyar. Pályázati határidő *szept. 5.* Az állás azonnal elfoglalandó. Folyamodványok intézendők Németszentgrót plébániahivatalhoz. 811 2—2

Az alsóbagodi róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Fizetése: államszegély 358 kor., hitközségtől gabonaváltáság címén 326 kor., lélekpenz címén 20 kor., 14 köbméter tűzifa, 11½ hold szántóföld, 1400 ööl rét, stóljárandóság átlag 30 kor., szabad lakás, 2 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel. Kötelesség eülvél szerint. Választás *szept. 9-én* délelőtt 10 órakor, személyes megjelenés kívánatik. Pályázatok az alsóbagodi (Zala m. posta helyben) róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. 848 1—1

Újhelyi II. tanítói állásra pályázatot hirdettek *szept. 9-én*. Javadalmazás: 1020 kor., két szoba, egyik butorozott. Csak férfiak pályázhatnak, horvátul tudók előnyben részesülnek. Kántoriakban segédkezni kell. Állás azonnal elfoglalandó. Iskolaszék, p. Pusztaszentmihály (Vas m.). 861 1—1

A czelldömölki róm. kath. hitközség fiúiskolájának osztálytanítói állására ezzel pályázatot hirdet. Javadalmazás: 1. egy szoba a szükséges butorozattal, 2. 800, azaz nyolcszáz kor. fizetés, 3. 60 kor. fűtőanyag, 4. 240 kor. államszegély. Kötelessége a díjlevél szerint az egyik tantériben tanítani. Betegsége esetén a kántortanítót mind az iskolában, mind a kántorságban helyettesíteni. Tartozik továbbá a kántorságban felváltva önállólag működni, a gyermekeket az énekben, különösen az egyházi énekben oktatni, naponkénti istentiszteletre elkísérni, ott feleltük szabadni. A pályázatot benyújtásának határideje a hitközség elnökéhez *szept. 17.*, amely napon személyes megjelenésre szólítja fel a hitközség a pályázókat. *Bán János* plébános, isksz. elnök. 875 1—2

Váci egyházmegye.

A nőgrádkövesdi filialis róm. kath. magyar tanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalmazás: természetbeni lakás egyholdas kerítel 200 kor., 653 kor. államszegély törvényes örpótlékkal, 44 kor. munka- és dep. váltáság, circa 60 pártól 1 véka rozs és 50 fill. 280 kor., 4 öl fa, melyből az iskolát is tartozik ellátni 144 kor., 7 hold föld 280 kor., búcsuztatókért versenként 20 fill., temetési stóla 50 kor., libera 50 fill. 50 kor. Kötelességei a mindennapi ismétlőiskolásokot az összes tantárgyakban oktatni, szociális és husvétii gyónásra őket Berczélre vezetni, szombat- és ünnepeken a litániákat, adventben a hajnali ájtatosságot orgona nélkül végezni, ezenkívül a néhánynap előforduló istentiszteleteknél a kántoriakat végezni, az 50%-os iskolai potádó és lelkési párberlajstromot elvégezni. Kérvények *Jakubovits Sándor* plébánoshoz felterelve Berczel (Nógrád m.) küldendők *szept. 14-ig*,

amikor délután 3 órakor Kövesden fog a választás meg-ejteni. Személyesen megjelenők előnyben. 865 1—1

A tiszaujfalvi róm. kath. iskolaszék az újonnan szervezett tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: hitközségtől évi 100 kor., államszegély 900 kor. és természetbeni lakás, kert, az iskola fűtésére 100 kor. Pályázhatnak tanítónők és tanítók. Határidő *szept. 18.* Kérvények a tiszaujfalvi (Pest m.) róm. kath. iskolaszék címére küldendők. A tanító ünnep- és vasárnap délutánonként az iskolában litániát tartani köteles. 829 1—1

Az alpári (Pest m.) róm. kath. elemi népiskolánál az újonnan szervezett tanítónői állásra pályázatot hirdettek. Fizetése: államszegélyből 900 kor., egyházközségtől 100 kor., 200 kor. lakásbér és 40 kor. kertilletmény. Határidő a kérvények beadására *szept. 18. Róm. kath. iskolaszék.* 823 1—1

A mogyoródi (Pest m.) róm. kath. iskolaszék az újonnan szervezett IV. tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: 900 kor. államszegély, 100 kor. a hitközségtől, 30 kor. kertpótlék. Lakás egy szoba a legszükségesebb butorozattal. Kötelességei: a reábizott osztályokat tanítani, a leányismétlősöket felváltva tanítani, növendékeit a templomba elkísérni s ott rájuk felügyelni. Kántorságban teljesen jártas nőtlen férfitanítók pályázhatnak. Választás *szept. 13.* Kérvények ngs *Drien István* iskolaszék elnök úr címére küldendők. 840 1—1

A kakucsi (Pest m.) róm. kath. férfitanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalmazása természetbeni lakás, késpénzben állami és községi segélyből 1000 korona, 20 kor. kertátalány. Kötelességek díjlevél szerint. Választás *szept. 10.* Kérvények *Nuszpél István* újhartyáni esperes-plébánoshoz küldendők. 846 1—1

Pestmegyei Pereg (u. p. Kiskunlacháza) községhez tartozó **pusztabankházi** községi iskolához pályázatot hirdettek. Tanítói javadalmazás államszegélyvel 1000 kor., két padolt szoba, konyha, pince, padlás, kamrából álló lakás és fél kat. hold kert. Szabályszerűen felszerelt kérvények Pereg község iskolaszékéhez *szeptember 18-ig* benyújtandók. Kötelessége: osztályon iskola mindennapi és ismétlőiskolások tanítása, faiskola kezelése és vállaltatás, ez utóbbi a kath. növendékeknek úgy, mint a község belterületén tanítatik a vallásgyakorlatokkal együtt. Csak férfitanítók pályázhatnak. Személyesen megjelenek előnyben részesülnek. Az állomás választás után azonnal elfoglalandó. 854 1—1

Kóka (Pest m.) község róm. kath. iskolaszéke rendes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: 900 kor. államszegély, 100 kor. törzsfizetés a községi pénztárból, 64 kor. tűzifaváltáság, 20 kor. kertilletmény és 240 kor. lakáspénz. A megválasztott tanító kötelessége a reábizott osztály vezetése, az általános, vagy gazd. ismétlően az elméleti tárgyak díjtalan tanítása, köteles az orsz. tanítói nyugdíjintézetbe s az egyházkerületi tanítóegyesületbe belépni, a hittant úgy az ismétlő, mint a mindennapos iskolában tanítani, a tanulókat misére és körmenetekre még szünnet alatt is elkísérni, a főhatósági rendeleteket betartani. Előnyül bírnak, kik gazd. tantolyamot hallgattak. A kérvények *szept. 13-ig* benyújtandók. *Trungel János* elnök. 858 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A kutas róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Jövedelme: 100 kor. hitközségtől, 900 kor. államszegély, 40 kor. kertilletmény, egy szoba s konyha. Csak férfitanító pályázhat, a kántoriakban jártas előnyben részesül. A választás *szept. 17-én* lesz s a megválasztottnak azonnal el kell az állást foglalni. Kérvények plébániahivatal Kutas küldendők. 851 1—1

Zalaszentlászlói róm. kath. iskolánál október 20-án megüresedő osztálytanítói állásra *szept. 12-én* pályázatot hirdettek. Javadalmazás: 900 kor. államszegély, 100 kor. a községi pénztárból, egyszobás lakás, egy öl tűzifa. Ta-

nítja az I-II. vegyes osztályt és az ismétlő tanköteleseket a másik tanítóval felváltva. Az iskolásgyermekeket a templomba vezetni s ott rájuk felügyelni kötelessége leendő. A kántori teendőkben szükség esetén segítkezik. A «Gondviselés» segélyegyletbe belépni tartozik. Felszerelt kervevények *Kintli György* plébanos, isksz. elnökhöz Zafaszentlászló küldendő. Személyes megjelenés előnyös. Csak férfitanítók pályázhatnak. 850 1—1

I. A **siófoki** róm. kath. iskolaszék a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma a javadalmi jegyzőkönyv alapján kiállított díjlevél szerint. Betekinthető az iskolaszéki elnöknel. Kötelessége: a kántortanítói teendők végzése, egyházi énekkar szervezése (az ifjúságból), az iskolaszék által kijelölt tanteremben tanítás, a «Gondviselés» tanítók segélyegyletbe belépés. Folyamodások *szept. 10-ig* a siófoki róm. kath. iskolaszék elnökéhez küldendő. Próbaorgonálás *szept. 11-én d. e. 9 órakor*. Az *iskolaszék elnöke*. 862 1—1

II. A **siófoki** róm. kath. iskolánál szervezett III. osztálytanítói állásra pályázat hirdetetik. Javadalma államszegéllyel 1000 kor, 1 szoba fűtéssel és takarítással, kertiletmény 20 kor. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt teremben tanítani és a kántori teendőkben önállóan is segítkezni, a «Gondviselés» tanítók segélyintézetébe belépni, az iskolaszék rendelkezéseire ismétlőiskolásokat is tanítani, a gyermekeket templomba és körmenetekre elkísérni és felügyelni. Pályázati határidő *szept. 10.* Csakis nőtlen férfitanítók pályázhatnak. Az *iskolaszék elnöke*. 863 1—1

Salföld főkegyházi róm. kath. kántortanítóságra *szept. 12-re* pályázat hirdetetik. Jövedelme: kettő szoba, zárt konyha, kút, mellékhelyiségek, gazdasági épületek, párbér telekpénz, négy hold szántó, kettő rét, minden munkát a hívek végeznek, must kollektá, 10 méter fa, stóla, legeltetés, községtől 40 kor., korcsmáróstól 12 kor. Ezek értéke 474 kor. Tandíjváltás 70 kor., államszegély 450 kor. Kervevények *Bognár Károlynak* küldendő. Kaptalanítói, p. Neimesgulács (Zala m.) 836 1—1

A **sávolyi** (közel a Balatonhoz) osztálytanítói állásra pályázat hirdetetik. Fizetése: a hitközségtől 600 kor., államszegély 400 kor. Lakása egy butorozott szoba fűtéssel és tisztogatással. Róm. kath. vallású, nőtlen tanítók kervevényeket *Szántó László* esperes plébanos, iskolaszéki elnök írta. Somogyámsombá küldjék. Választás *szept. 3.* Az *iskolaszék*. 839 1—1

21 éves róm. kath. okl. tanító egy évi működéssel, aki a kántorságban némi jártassággal bír, osztálytanítónak ajánkozik. Obudavár (Zala m.), Szentantalfa *Lászlós János*. 869 1—1

Nevelőt vagy **nevelőnőt** keresek három elemi iskolás gyermekem mellé. Megkívánom, hogy a gyermekekkel állandóan foglalkozzék, a tanórákon kívül, ha tud, németül társalagjon. Kötelező a zene (ének, zongora, hegedű) tanítás. Fizetés teljes ellátáson kívül, havi 50 kor. Ajánlatok *Harsányi Miklós* földbirtokos címére Bessenyszögre kéretnek. 868 1—1

Cserél főgymnáziummal bíró városból nagyobb falura kántortanító. Bővebbet: «Kultura» szerkesztősége Budapest Király-utca 112. 845 1—1

Tanító, kántori állást, egybekötve is keresek. Bücszutatót készítek, zongorát, hegedűt tanítok. «Tanító» Budapest, VI. Levente-u. 8 II. 33. 853 1—1

Kellemes hanggal bíró okleveles kántortanító kántorhelyettesi állást kér szerény föltételek mellett. Címem: *B. A. segédkántor Gyetván (Zólyom m.)* 855 1—1

Segédtanítónak ajánlkozom, nagyobb helyre, ahol esetleg privát tanítványt is kaphatnék *Malonyai János* tanító Nagykaroly. 835 1—1

Okl. tanítónőt keresek pusztára két gyermek mellé polgári s elemi isk. előkészítésre ki családtagul fog tekintetni és ellátásban részesül. A pályázók okmányait fizetési igényeiket alábbi címre azonnal küldjék *Müller* intéző Csóth (Veszprém m.) 839 1—1

Cserél gyermekei neveltetése céljából circa 2000 kor. és korpótlékokkal javadalmazott filiális kántortanító, oly városi vagy városhoz közvetlen közeli kántorrssal, ahol főgymnázium van. Cím: Komoly csere postrestant, Nemti (Nógrád m.) 782 2—2

Két elemiiskolás lányom mellé pusztára, tanítónőt keresek. Leveletet kérem *Busits József*, gazdasízt, Sarkadkeresztur, (Bihar m.) küldeni. 778 2—3

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Többeknek. Lapunkat csakis azon kath. iskolák kaphatják meg ingyen, melyek az egyházmegyei főtanfelügyelőség által beküldött jegyzékben szerepelnek, vagy akik pótlólag a főtanfelügyelőség útján hozzánk fordulnak.

K. I. A lapzárta *mindig péntek délben van*. Azontúl érkező pályázati hirdetések csak a következő számban közölhetők.

L. J. Pályázati hirdetést csakis a pénz előzetes beküldése esetén közölünk. Kérjük az összeg szives beküldését a kiadóhivatal címére.

F. K. A «Népnevelő» küldését azért szüntettük meg, mert nem előfizető. Ingyen pedig csak azon iskoláknak küldjük, melyeket a főtanfelügyelőség nálunk bejelent.

O. M. A «Népnevelő»-t névre csakis előfizetés esetén küldhetjük. Előfizetési ára félre 4 korona. Egész évre 8 kor. Negyedévre vagy hónapokra nem lehet előfizetni.

B. J. Pályázati hirdetések, valamint a díjak *mindig a kiadóhivatal címére küldendőek*. Hibás címzésből eredő késéskért nem vállalunk felelősséget.

Érdeklődő. A magas püspöki kar múlt évi november 17-én tartott tanácskozmányából kifolyólag az összes püspökök egyházmegyéjükre akként rendelkeztek, hogy a tanítói pályázatoknak a «Népnevelő»-ben közzététele kötelező s csakis azon tanítók megválasztása nyerhet egyházhatalossági megerősítést, amelyeknek pályázati kihirdetése a «Népnevelő»-re vonatkozó számmal igazolhatik.

Hirdető. Csakis pályázati hirdetést közlünk szavanként 6 fillérért. Más hirdetés megállapodás szerint.

Stampay ének- és imakönyve

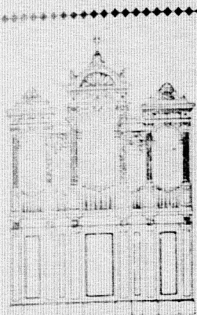
bővítve is félévazonban 30 fill., egészévazonban 50 fill. Tízre egy ingyen, bővített kotta is egyszer ingyen. Kapható bőr-, bársony- és selyem-füzetekben is 3-5 koronás árakban. KÖBÖLKUTON, Esztergom megyében. 727 3—10

Halló! Gyermekei egy év alatt művészek, ha „RAJZMINTATÁR”-OMAT

használja. Ezen könyv a népiskola hat osztályában tanítandó rajzokat dombori, színes nyomatba tartalmazza. Ára előleges beküldésnél portóval 1 korona 70 fillér. Megrendelhető:

SZABÓ DÉNES tanítónál,
EHED, u. p. SZÉKELYHÓDOS.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a király orgonájának a koronázási templomban) alkotója, villamos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító. A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntetve. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangú orgonákat szállít.

Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat lelkiismeretes és pontossággal teljesít.

Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

64 2-52

Magyar

VÉDJEGYE:

Kapható

törlő- ☞

minden

gummi ☞

papirkeres-

☞☞☞☞☞☞☞☞☞☞

kedésben.

Magyar címer a védjegye, Magyar diák csak ezt vegye!

383-12

Magyar Ruggyantaárnyagár Részvénytársaság Budapest.

MUSICA SACRA.

Férfi karra írott 100 magyar és 36 latin szövegű katolikus egyházi ének gyűjteménye. ☐

Logisch Mihály, új. Buchner Antal, Demény Dezső, új. Erdélyi Sándor, Jelinek Béla, n. Kersch Ferencz, Lányi Ernő, Moyzes Miklós, Resch, L. György, Révfy Géza és Veninger Ernő közreműködésével szerkesztették és kiadják Zeman Jenő, plebános és Luspay Kálmán kántortanító Hárskút. (Gömröm. n. p. Dernő). A nagy hiányt pótló művet a rozsnyói egyházközség jóváhagyta, az O. M. C. E. pedig, mint abszolút becses egyházzenei munkát a katalógusába fölvette. Nagy elterjedtségét több száz elismerő levél bizonyítja s az a körülmény, hogy rövid időn belül több szeminárium és képző írta elő használatra s több neves dalárda vezette be. A főpásztori körlevelek melegen ajánlották és beszerzését a templomi pénztárak terhére engedélyezték.

5 korona 20 fillér beküldése esetén bérmentve küldjük.

844-1

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t.-nak

Tanító urak szives figyelmébe!

című felhívással a «Népnevelő» 35-ik számához csatolt

Orgona-harmoniumok
= és hegedűkről =

szülő árjegyzéket a főtisztelendő, lelkes, papnövendék, zenetanár urak, iskolaszékek, iskolák és általában minden zenekedvelőnek szives ☐☐ figyelmébe a legmelegebben ajánljuk. ☐☐

A rendelésekre vonatkozó szives megkeresések a

Társulat kiadóhivatalához:

Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28. szám alá intézendők.

1-3

Népi iskolai címtáblák

45 x 60 cm. nagyságban rendkívül tartós, ómózott acélbádoglemezéből, fehérzománc alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címmel ellátva darabonként 10 koronáért megrendelhetők.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv. társaság.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28 B. szám. Bármely más felirat jutánvos áron megrendelhető. 278

Gyerkés Mihály székelyudvarhelyi igazg.-tanító

Tananyagbeosztási nyomtatvány

füzeteit elárúsítás és további kiadás végett cégünk átvette s így ezen közkedvelt és bármilyen osztálybeosztás részére állandóan kapható, órarend úrlapokkal is ellátott füzetek már mostantól nem a szerző, hanem

Stief Jenő és társa könyvkiadók

Kolozsvár címén rendelendők meg.

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár.

Stowasser János

császári és kir. udvari szállító.

a m. kir. operaházi tagok, budapesti színházak, zeneakadémia, zenedék, az összes fővárosi iskolák stb. szállítója, a hangfokozó gerenda és a javított Rákóczi-tárogató feltalálója.

Budapest, II., Lánchíd-u. 5. sz.

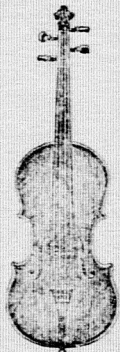
Gyár: II., Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós

és fuvós hangszergyára.

Átállva mindenem saját gyárában készült hangszereit, egyszintén harsonkát és hangszeralkatészereket hegedűk, szopránok, stb.

Hangfokozógerenda, mely által harmonium hegedű, gitár, orgona, beillesztése után sokkal jobb, erősebb hangot nyel (harmonium, szopránok, stb.)

Tárogatók 70 koronától.

Harmoniumok 40 koronától.

Pedál-harmoniumok legelősebb gyári árban.

Tanulóknak kedvezmény!

Javítások a legműveszebb kivitelben. — Árjegyzék kívánatra ingyen bérmentve.

Eredeti Zimmermann, Laubinger, Förster-féle esakás elsőrangú gyártmányok.

Zongorák, pianinok.

Képviselője

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24.

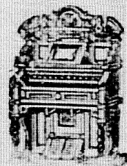
Csak azonnali készpénzfizetésre. Tanároknak szerfelett előnyárak. ■■■ Prospektus ingyen.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretessel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó

vasuti állomáshig

Tanulóknak s lelkészeknek különösen szárazlékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

RIGLER JÓZSEF EDE

□ PAPIRNEMÜGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG □

BUDAPEST
VI, RÓZSA-UTCA 55.

Chromolitografiai műintézet és könyvnyomda

készít: részvényeket, csekk, pénztárjegyeket, takarékpénztári betétkönyvecskéket, plakátokat művészi kivitelben. □

Vonalzó-intézet és üzleti könyvek gyárában

kitűnő anyagból laposan nyiló üzleti könyvek, másoló- és jegyzet-könyvek. □

Iskolai felszerelések, u. m.: irkák, gyakorlatok, rajz-

füzetek, rajztömbök, vázla-könyvek stb. készülnek.

Levélboríték- és levélpapír-osztályban

állandóan diszes levélpapír- és boríték-különlegességek csinos dobozokban, eljegyzési és névjegykártyák készülnek.

„Adria“-százlemez, fényképészeti kartonok és

felszerelések. □

Gizella-Telepi faemügyár modern iroda-berendezések, iskolai és mérnöki rajz- és írószerek lerakata.